

Ljudska

PRAVICA

ORGAN KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

LETO V.

Dne 14. aprila 1944

ŠTEV. 4

Aktivizirajmo novo izvoljene Krajevne NO odbore

Marsikje je volivni potek že do- slej rodil več in boljših sadov, ka- kor pa so jih pričakovali naši aktivisti. Bilo bi seveda popolnoma napačno, če bi nas to razveseljivo dejstvo uspavalo in navdalo z ba- havim samozadovoljstvom. Ugotav- ljamo ga samo zaradi tega, ker nazorno dokazuje, koliko je pri teh volitvah še mogoče storiti, če bo- mo le delali pravilno in po vseh svo- jih močeh.

Volitve se še vrše. Kjer še niso izvedene, bomo zanimanje zanje ter intenzivnost predvolivne kam- panje silno dvignili, če bomo takoj aktivizirali Kra- jevne narodno osvobodil- ne odbore tam, kjer so že izvoljeni.

Aktivizacija novo izvoljenih kra- jevnih narodno osvobodilnih od- borov potemtakem ni samo naloga graditve narodne oblasti po voli- tvah, temveč je že današnja naloga, je naloga že predvolivne kampanje.

Ves partijski aktiv in ves aktiv Osvobodilne Fronte naj bo torej na razpolago novo izvoljenim Kra- jevnim narodno osvobodilnim od- borom. Pomaga jim naj, da prično takoj izvrševati svojo funkcijo.

Že sedaj — ob začetku njihovega dela — moramo naglasiti, da so novo izvoljeni Krajevni narodno osvobodilni odbori, odbori posebne vrste. Nič več niso podobni starim občinskim odborom, ki do prihodnjih volitev pač niso v ni- čemer odgovarjali svojim volivcem. Novi Krajevni narodno osvobodilni odbori so izraz resnične ljudske demokracije. Zato ne odgovarjajo samo Okrajnim narodno osvobo- dilnim odborom, temveč tudi svo- jim volivcem. Poleg Krajevnih narodno osvobodilnih odborov pred- videva volivni odlok tudi zbere volivcev. Iz tega pa sledi, da je treba istočasno, ko aktiviziramo Krajevne narodno osvobodilne od-

bore, aktivizirati tudi zbere voliv- cev. Novi Krajevni narodno osvo- bodilni odbori naj torej takoj po prevzemu svoje funkcije skličejo zbere volivnih upravičencev in na teh javnih zborovanjih skupno z volivnimi upravičenci pretresajo svoje bodoče naloge ter napravijo konkretne načrte svojega bližnjega dela. Volivne upravičence je treba na vsak način vključiti v delo Krajevnega narodno osvobodilne- ga odbora.

Na zborih aktivov, pa tudi v našem tisku smo že nekajkrat po- udarili, da obstoji pomanjkljivost predvolivne kampanje predvsem v tem, da predvolivna zborovanja niso v zadostni meri pretresala nalog bodočih Krajevnih narodno osvobodilnih odborov. Ta nedosta- tek je treba sedaj na zborih voli- vcev vsekakor popraviti. Zbori volivcev naj postanejo gonilo za aktivizacijo vsega naselja. Pred- vsem je treba v tej zvezi nagla- siti, da je pred vsakim našim na- seljem kopica gospodarskih nalog, ki jih moramo rešiti tako v korist naselja samega kakor v korist skupnosti.

Odveč bi bilo poudarjati, da morajo za aktivizacijo novo izvo- ljenih Krajevnih narodno osvobo- dilnih odborov izpolniti svojo dolž- nost predvsem novi predsedniki, tajniki in odborniki sami.

Vi, novo izvoljeni tovariši, ste bili deležni zaupanja ljudstva! Za- vedajte se, da je to velika stvar! Zavedajte se, da je to velika čast, ki nalaga tudi velike dolžnosti!

Ljudstvo vas je izvolilo zato, ker zre v vas vdane sinove svojega naroda, ker zre v vas ljudi, vdane naši sveti domovinski vojni in naši Osvobodilni Fronti. Izvajajte svojo funkcijo tako, da boste vi in vaši volivci storili vse, kar je v vaši moči, za zmago naših narodov nad zunanji in notranji sovražniki,

za zmago demokratične, federativ- ne Jugoslavije pod preizkušenim in modrim Titovim vodstvom!

Ljudstvo vas je izvolilo zato, ker zre v vas iskrene pristaše ljudske demokracije in graditve naše narodne oblasti. Izvajajte svo- jo funkcijo tako, da boste vi in vaši volivci storili vse za ohrani- tev in nadaljnji razvoj demokratič- nih pridobitev našega osvobodil- nega boja, za zmagoviti pohod naše demokratične narodne oblasti, za njeno neuklonljivo obrambo pred vsemi notranjimi sovražniki našega ljudstva.

Ljudstvo vas je izvolilo zato, ker zre v vas tovariše, ki bodo inici- ativno skrbeli za vsestranski gos- podarski in kulturni razvoj svo- jega naselja ter razvijali najširšo ljudsko iniciativo na vseh popri- ščih naše graditve. Na vas je, da se pokažete vredne ljudskega za- upanja.

Ni dvoma, da bodo novi Kra- jevni narodno osvobodilni odbori pričeli izvajati svojo funkcijo najdo- stojnejše, če se takoj vključijo tudi v splošno narodno tekmo- vanje, ki ga je razpisal Izvršni Odbor Osvobodilne Fronte.

Boris Kidrič

Predsednik Kalinin - JUNAK SOCIALISTIČNEGA DELA

Te dni je vsa Sovjetska Zveza prosla- vila petindvajsetletnico, odkar je Mihajlo Ivanovič Kalinin upravnik najvišjega or- gana sovjetske oblasti. Z ukazom predse- stva Vrhovnega Sovjeta Sovjetske Zveze je bil Mihajlu Ivanoviču Kalininu podel- jen Leninov red odlikovanje zlatega kladiva.

Slovenski narod se priključuje čestit- kam predsedniku Kalininu, pod čigar vodstvom Vrhovni Sovjet Sovjetske Zve- ze gradi in utrjuje pravo ljudsko demo- kracijo, ki je primer vsem narodom sveta.

ZMAGOSLAVJE V SOVJETSKI ZVEZI:

Rdeča armada v ČSR in Romuniji

Od bitke pri Stalingradu Rdeča armada nemškimi fašističnim tol-pam ne daje več oddiha. Toda bitka za Stalingrad je trajala mesece, uničevanje 6. nemške armade je trajalo tedne. Čeprav je bila že to silovita naglica uničevalnega pohoda armade delavcev in kmetov, pa zadnji tedni postavljajo vse prejšnje uspehe v senco. Nemci so obnovili svojo 6. armado, pa je ponovno uničena. Stalinsko taktično geslo: „Ne dati sovražniku niti trenutka oddiha, ne dovoliti, da se ustavi in organizira uspešno obrambo!“ je postalo meso, se zagrizlo v taktično vodstvo in rdeče-armeje, ki to geslo ustvarjajo z naporu vseh svojih taktičnih in fizičnih sposobnosti. Po sunku čez Dnjeper, po prodoru na srednji fronti do Sarnyja in Lucka, po silovitem navalu sovjetskih čet pod Leningradom do Narve, Pskova in Vitebska, do vrat v Baltiške republike, se je začelo bliskovito prodiranje na južnem odseku fronte.

Na jugu tako velike reke. „Ustavili bomo Ruse na Dnjepru!“ so kričali Nemci. Rusi so prišli do Dnjepra. Pridržali smo sapo — Rdeča armada je šla čez. Manjše reke niso pomenile ovire. „Toda na Bugu jih ustavimo zares!“ so vpili Frici. Od Dnjepra do Buga

je 200 - 300 km. Rdeča armada je prišla do Buga, ga prekoračila in prodirala dalje proti Dnjestru. „Čez Dnjester jih ne pustimo!“ so obljubovali Prusi Romunom. Dnjester je krivična meja stare Romunije. Sovjeti so šli čez in osvobajali svojo Besarabijo. In s silovitim zaletom so divizije maršala Žukova dosegle Prut, šle preko njega, dosegle Seret ga prekoračile — in na Karpatih stopile na čehoslovaška tla. V Moskvi so vsak dan grmeli topovi, tokrat po 20 salv iz 324 topov. Nikoli še ni bilo streljanja iz toliko topov hkrati. To je bilo veliko zmagovalje Sovjetske Zveze: njena vojska, z vedno novo slavo ovenčana Rdeča armada je dosegla državno mejo. Obvladala je levi breg Pruta od Kolomeja do Jašija. Dne 30. marca se že bijejo v samih Černovicah, ki padejo. In malo višje? Tarnopol obkoljen, proti Lvovu se stezajo železne klešče, na skrajnem jugu sta padla Nikolajev in Odesa. Naglica sovjetskih prodorov je tolikšna, da bodo te vrstice že zgodovina, ko bo bralec dobil časopis v roke.

Kaj se dogaja na sovjetski fronti? Do izraza prihaja vsak dan rastoča nadmoč sovjetskega orožja. Vojni potencial SSSR je z vsakim

(Nadaljevanje na 3. strani)

Pobuda Komunistične Partije Italije

Pred kratkim je stavila KPI predlog, da se vzpostavi najširša enotnost v Italiji proti okupatorju, ne spodtikajoč se pri tem iz moralnih in maščevalnih razlogov ob kralja in Badogliu. Postavlja se vprašanje, od kod ta sprememba in kakšne bodo posledice.

Konec marca se je vrnil iz Moskve v južno Italijo tovariš Ercoli (Palmiro Togliacci), ki je moral dolga leta živeti v izgnanstvu. Pod Badogliovim režimom je bila še po Novem letu velika akcija v Italiji, da se dovoli vrnitev njemu in drugim stoterim antifašistom. Ercoli je bil širši javnosti znan kot eden izmed vodilnih članov bivše Kominterne, ki je za Dimitrovim imel drugi glavni referat na VII. kongresu KI: o antiimperialistični fronti.

Samo dejstvo njegove vrnitve najbolje priča, da se je Badoglio resneje lotil defašizacije države. Z Mussolinijem je padla zgolj oseba, ljudje v državnem in samoupravem aparatu, zakonodaja, obsodbe in izgoni pa so največji del še ostali fašistični. Deloma so jih na revolucionaren način odpravljale same množice.

Vsa italijanska demokratična opozicija, vstevši KPI, je stala kljub željam režima

po kompromisu (komunistom je bilo ponujano mesto sindikalnega komisarja, ki so ga sprejeli z izjavo, da ga bodo zavzemali v interesu proletariata in ne bodo sodelovali s takim režimom) na stališču, da morajo kralj in Badoglio ter vsi, ki so leta in leta podpirali fašizem, oditi, ker je sicer nemogoče dvigniti najširše množice proti Nemcem. (Badogliu sammu so očitali še krivdo za nemško okupacijo, ker se je 45 dni obotavljal skleniti premirje in ni defašiziral države.) Stališče pozicije pa se ni omejevalo na častno čakanje. KPI kot njen najaktivnejši element je v okupirani Italiji delala za mobilizacijo množic, za ekonomske akcije, v tovarnah za množične stavke, na vasi proti revkizicijam in oddajam v italijansko-nemške „prevode“. Zimska stavkovna ofenziva proletariata s svojimi delnimi ekonomskimi uspehi je imela sama po sebi političen, protinemški značaj, preraščala pa je v politične, deloma obožene akcije proti represalijam in nasilju ter je tako — nasprotno od zasedbe tovarn 1920 — zbirala okrog sebe pod vodstvom proletariata vse sloje proti okupatorju, fašistom in izdajalski finančni

veleburžuaziji. Počasi se je začela ustvarjati politična podlaga za splošno narodno vstajo proti okupatorju, ki jo je KPI vvela že zdaj pripravljati tudi organizacijsko: ustanavljati napadalne oddelke v tovarnah, ki bodo danes ščitili ekonomske akcije, jutri pa prišli v napad, ustanavljati zaščitne oddelke proti revkizicijam, ki se bodo jutri pridružili oboženi vstaji. Vzoredna stran programa je bila snovanje partizanskih oddelkov in organiziranje sabotaže in diverzije. Predbadogliovska Nacionalna fronta se je sprejela v Komitet Nacionalne Osvoboditve Italije, v katerem so se združili KPI, socialisti, liberalni akcionisti in krščanska demokracija, ki je imel postati začasna vlada in ki je snoval krajevne narodno osvobodilne odbore.

Toda kljub vsem vidnim uspehom je bilo vse to gibanje očitvidno preozko za mobilizacijo vseh slojev italijanskega naroda za uspešno in hitro akcijo, ki je potrebna tudi v duhu Teherana o pospešitvi zmage. Kompartija je opazila nevarnost te ožine, zaradi katere je bil del narodnih sil pasiven ali celo pod vplivom sovražnika. Ercoli je takoj po svojem prihodu napisal v listu „Unita“ članek, ki vsebuje zgoraj opisane predloge. Predlogi pomenijo, da se je treba boriti skupaj z velikim delom drobne buržuazije in kmečkega prebivalstva, ki je kljub vsemu še zaverovano v kralja, zlasti pa potegniti katoliške množice severne Italije izpod pogubnega vpliva visokih cerkvenih dostojanstvenikov, kakor milanskega in florentinskega kardinala, ki najtesneje sodelujejo z okupatorjem. Predlog poudarja, da je treba zagotoviti čim tesnejše sodelovanje velikega dela kralju zvestih oficirjev, ker so nujno potrebni kot strokovnjaki v vojski. Toda komunistična pobuda hkrati zahteva radikalno čiščenje fašističnih petokolonskih elementov iz državnega aparata in razširjanje Badogliove vlade na demokratične elemente. Zadnje se sklada z željo sovjetske in britanske vlade, objavljene v zadnjem času v sovjetskem tisku in v govoru Edena, medtem ko je Churchill v svojem velikem govoru poudaril zlasti zasluge kraljeve mornarice in letalstva ob kapitulaciji in v današnji vojni ter izrazil dvom, da bi ti elementi hoteli sodelovati pri čisto opozicijski vladi.

Ercolijev predlog postavlja KPI v ospredje v italijanski opoziciji. On ne pomeni odpovedi načelom, temveč prilagoditev borbe realnim pogojem za končni smoter. Sprejem tega predloga bo dalo opoziciji samo širše možnosti za organizacijo enotne, vsenarodne borbe proti Nemcem. Sprememba stališča bo korak, ki ga naprej drveči napravi nazaj, da bi se s širšo oporo laže zagnal še dalj in potegnjal za seboj vse omahljive in zaostajajoče. Kdor bo v tej borbi pokazal več sposobnosti, iskrenosti in požrtvovalnosti, na tistega bo med akcijo prehajalo tudi vodstvo in taka bo bodoča Italija. V našem interesu kot sosedov je, da bi bila ljudska in demokratična.

Veseli nas ugotoviti, da se pripravlja v Italiji prehod na najširšo vsenarodno osvobodilno fronto, kakor jo imamo pri nas že vsa tri leta. Pozdravili bomo učinkovitejšo borbo proti nemškemu okupatorju v Italiji, kakor pozdravljamo tiste italijanske bataljone, ki se v vrstah naše NOV hrabro bore proti okupatorjem in našim izdajalcem.

Albin

Rdeča armada v ČSR in Romuniji
(Nadaljevanje z 2. strani)

dnem večji, nemški fašistični vojni potencial pa z vsakim dnem manjši. V tem vojnem potencialu ni važna le količina orožja, množični nastop vojske itd. Velikansko vlogo igra taktična nadmoč sovjetske armade in njena morala. Sovjetski rdečearmejci in oficirji so postali mojstri svojega orožja, mojstri taktike, mojstri sodelovanja vseh vrst vojske. To je postal silen vojni stroj, ki požira pred seboj vse ovire. Prav zdaj Nemci nimajo časa, da se dvignejo, da organizirajo uspešen odpor. Ob pritisku Rdeče armade se krha njihova odporna moč, sistem posilstva Gestapa in SS-trup odpoveduje. Nemška fašistična vojska vseh evropskih narodnosti pušča vojne stroje in beži. Če jo ovirajo na begu škornji, sezuje še te. V Besarabiji je blato. Toda sovjetske čete poskačejo iz svojih vozil in same vlačijo topove naprej. Samo naprej in naprej! „Ne dati sovražniku oddiha, do skrajnosti izkoristiti vsak taktičen uspeh!“ je dejal veliki strateg maršal Stalin. Kmetje, žene in otroci pomagajo svojim osvoboditeljem, pomagajo tovoriti, pomagajo zatrpavati luknje na cestah, polagati hlode, graditi mostove. Kako se more taki armadi in takemu njenemu zaledju ustavljeni oholi pruski priganjač? Ali in kje se mu bo posrečilo organizirati močnejši odpor? Sovjeti so v Romuniji in Čehoslovaški, ogrožajo Baltik. . .

Hitler deluje na vso moč. Edini izhod za odgoditev katastrofe je: izkoristiti rezerve svojih satelitov. Finska je omahovala, nazadnje pa odklonila sovjetske mirovne pogoje. Finska reakcija je pod Hitlerjevim bičem še enkrat zmagala. Mirovni pogoji so bili nad vse velikodušni — sedaj bo Finska morala plačati račun. Omahovala je Madžarska — Hitler jo je zasedel. Antonescu je obljubil zvestobo Romunije tretjemu rajhu. Hitler tudi v Romuniji poskuša rešiti kar se rešiti da. Iz Moskve pa odločen opomin: Zdaj je zadnji čas, da se vse satelitske države otresejo hitlerjevskega gospostva. Zdaj je čas, da te države s svojimi divizijami stopijo v borbo za svoj obstoj. Bolgarom pa še posebej: vsako pomoč bo ZSSR imela za sovražno dejanje Bolgarije proti Sovjetski Zvezi.

Angleži, Amerikanci in mi pomagamo Sovjetski Zvezi v tej njeni ofenzivi z vezanjem nemških sil. Italijansko in jugoslovansko bojišče vežeta precejšnje število divizij. Angleži in Amerikanci pa poleg tega pomagajo s povečano zračno ofenzivo. Silovitost te zračne ofenzive priča, da ne gre več le za rušenje industrije in prometnih žil v Nemčiji in zapadni Evropi, ta silovita ofenziva je že priprava za invazijo.

Sovjeti pravijo: zaključek bitke za Ukrajino in Besarabijo pomeni začetek bitke za Hitlerjevsko Nemčijo.

Veliki sovjetski uspehi in povečan pritisk zavezniškega letalstva dvigajo moralo tlačjenih narodov. Na-

ša NOV in POJ se v tem času neprestano množe in krepe ter utrjujejo svoje kadre, neusmiljeno rušijo sovražnikove prometne žile in povsod napadajo njegovo živo silo ter širijo naše osvobodeno ozemlje. Od Rdeče armade nas loči le še ozemlje Romunije.

Zaključek bitke za Ukrajino in Besarabijo pomeni začetek nove bitke. Okrepljeno brnenje zavezniškega letalstva pomeni prav tako uvod v novo bitko. To bo bitka za hitlerjevsko Nemčijo. Z velikansko naglico se bližamo naskoku na neposredne postojanke hitlerizma. V tej veliki bitki se bodo naši zavezniki lahko zanesli tudi na mlado in borbena NOV in POJ.

Ante Novak

Mednarodni pomen in položaj naše borbe

Drugo zasedanje Avnoja pomeni s svojimi zgodovinskimi sklepi nov, velevažen mejnik v razvoju osvobodilne vojne jugoslovanskih narodov. Kakor so ti sklepi na eni strani odraz moči in razvojnega stopnje naše borbe, tako na drugi strani pomenijo utrditev, izvojevanih v tej borbi, s čimer so ustvarili kar najugodnejše pogoje za njen nadaljnji razvoj. In zares! V času od drugega zasedanja Avnoja je napravilo naše osvobodilno gibanje velik korak naprej. Neuničljiva in nepremagljiva Narodno Osvobodilna Vojska Jugoslavije pod vodstvom maršala Tita je izšla iz šeste in največje sovražne ofenzive v vsakem oziru močnejša. Njeno število se bliža ogromni številki 300.000 mož. Njene divizije že prodirajo v Srbijo in Makedonijo, kjer rastejo iz tal novi in spet novi odredi ter brigade. Oborožene sile narodov Jugoslavije so se utrdile prav na narodnostnih mejah Madžarske, Avstrije in Italije.

Prav take in še večje uspehe zaznamuje naša borba na političnem polju in zato lahko trdimo: Osvobodilna borba si je ustvarila široko množično podlago tudi že v Srbiji in Makedoniji. S tem je zajela in povedla v oboroženo borbo najširše množice vseh narodov Jugoslavije. Na drugi strani paje zožila množično osnovo protiljudske jugoslovanske reakcije na duhovni in kriminalni izmeček naših narodov. Istočasno je

potisnila begunsko jugoslovansko vladno doma in pred vsem svetom na izrazito izdajalske postojanke.

Tako moč in tako razvojno stopnjo je dosegla osvobodilna vojna, ki jo v najtežjih razmerah že tri leta bojujejo narodi Jugoslavije proti mogočnemu, številčno in tehnično močnejšemu sovražniku. Uspehi te borbe so že sami po sebi dokaz, kako velik je delež, ki ga prispevajo naši narodi k splošni borbi svobodoljubnih sil proti fašizmu. Toda to še daleč ni vse! Naša borba je tudi nad vse viden izraz in najbolj otipljiv dokaz silne moči, ki spi v narodno osvobodilnih in demokratičnih gibanjih ter velike notranje slabosti fašističnih in reakcionarnih sil.

Prav ta značaj naše borbe izredno krepi svobodoljubna in demokratična gibanja ter izredno slabi fašistične in reakcionarne sile vsega sveta.

V svobodoljubnih silah, prav posebno pa v zaslužjenih narodih in ljudstvih Evrope krepi naša borba zavest o Hitlerjevi slabosti in izredno dviga zaupanje v njihovo lastno moč. Razumljivo je, da je s tem njihova borbena pripravljenost in njihova borba za svobodo vsak dan večja. Tako je naša borba v izredni meri vplivala na postanek in razvoj diverzantskih skupin in saboterjev po vsej Evropi, francoskih in belgijskih svobodnih strelcev ter zankov partizanstva v

mnogih deželah. Posebno velik vpliv pa je imelo in ima naše gibanje na partizansko in osvobodilno gibanje v Bolgariji, Grčiji, Albaniji, Italiji, pa tudi Avstriji, Madžarski in Romuniji. Osvobodilno gibanje teh dežel se z našim zlasti v zadnjem času vsak dan bolj živo povezuje in se zato še prav posebno krepi. V ljudskih množicah protifašističnega bloka in nevtralnih dežel naša borba zelo dviga zaupanje v njihovo lastno moč in moč protifašističnega bloka ter utrjuje spoznanje o slabosti tako imenovane „evropske trdnjave“ in zavest, da vodijo zavezniki pravično vojno tudi za svobodo zaslužjenih narodov Evrope. Vse to zelo krepi borbena razpoloženje teh množic ter njihovo demokratično gibanje proti fašizmu. Posebno važen in močan je ta vpliv v Angliji, Sovjetski Zvezi in Ameriki. Saj te dežele največ žrtvujejo v borbi proti Hitlerju in predstavljajo istočasno jedro protifašističnega bloka.

Ker se je izdajalska jugoslovanska reakcija skrajno oslabilala, sta Hitler in mednarodna reakcija prav gotovo izgubila v svetu važno postojanko. Še mnogo bolj pa je mednarodno reakcijo oslabilo dejstvo, da se je begunska jugoslovanska „vlada“ pred vsem svetom razkrinkala kot navaden Hitlerjev agent. S tem so bili pred milijonskimi množicami vsega sveta mnogo prej razkrinkani, oslabiljeni in preprečeni ostudni naklepi, ki jih je mednarodna reakcija skupaj s Hitlerjem kovala proti anglo-sovjetsko-ameriški vojni zvezi sploh, proti Sovjetski Zvezi pa še posebej. V luči izdajalskega delovanja begunske jugoslovanske „vlade“ je postalo milijonskim množicam vsega sveta mnogo bolj očitno in razumljivo izdajalsko delovanje nekaterih drugih begunskih vlad. To dejstvo je izredno oslabilo njih položaj, pa tudi položaj mednarodne reakcije doma in v svetu. Tukaj je treba omeniti grško in zlasti poljsko begunsko vlado. Znano je, da služi poljska vlada Hitlerju in mednarodni reakciji kot glavno sredstvo za gonjo proti Sovjetski Zvezi v želji, da razbije anglo-sovjetsko-ameriško zvezo. In če so vsi ti ogabni poizkusi še bolj oslabil Hitlerja, poljsko vlado in mednarodno reakcijo sploh, anglo-sovjetsko-ameriško zvezo pa še bolj utrdili, potem gre to prav gotovo tudi na račun razkrinkane jugoslovanske „vlade“, ki je s svo-

jim izdajalskim delovanjem v največji meri pomagala razkrinkati pred vsem svetom poljsko vlado.

Torej smo zares upravičeni trditi: Naša borba izredno krepi demokratične sile in gibanja vsega sveta sploh, moč in enotnost anglo-sovjetsko-ameriške zveze pa še posebej, istočasno pa izredno slabi mednarodno reakcijo, posebno pa Hitlerja. (To je pač najboljši odgovor vsem tistim, ki so trdili in trdijo, da smo premajhni in da nič ne pomenimo v svetovni politiki.) Naša borba je torej v največjem interesu demokratičnih sil vsega sveta in v največjo škodo Hitlerju in mednarodni reakciji. Tako daljnosežen je ta vpliv, da je postala naša borba merilo in preizkusni kamen za demokratičnost oz. reakcionarnost posameznih gibanj v svetu.

Iz tega velikega mednarodnega pomena pa izhaja tudi mednarodni položaj naše borbe. Demokratične množice vsega sveta, zlasti pa Anglije, Sovjetske Zveze in Amerike

silno simpatizirajo in z vsemi močmi podpirajo osvobodilni boj jugoslovanskih narodov. Na drugi strani pa Hitler in z njim vsa mednarodna reakcija naše gibanje nad vse sovražita ter ga z vsemi silami poizkušata oslabiliti in uničiti. Dejstvo pa, da so demokratična gibanja v svetovnem merilu, zlasti pa v okviru protifašističnega bloka odločno močnejša od mednarodne reakcije sploh, od hitlerjevskega „bloka“ pa še posebej in da se to razmerje sil tudi še naprej stalno in hitro spreminja v korist demokratičnih gibanj, to dejstvo je vzrok, da večina narodov vsega sveta, zlasti pa narodi Sovjetske Zveze, Anglije in Amerike odločno in vse bolj simpatizirajo z našo borbo. Te velike in rastoče simpatije prihajajo do izraza v rastoči politični in gmotni pomoči, ki nam jo nudijo ti narodi. Ta pomoč pa bo vrhu tega še stalno in hitro rasla. Kajti s stalno in hitro krepitvijo osvobodilnega gibanja naših narodov, anglo-sovjetsko-ameriške zveze in sploh demokratičnih gibanj v svetu se bo nujno stalno in hitro krepil

(Nadaljevanje na 5. strani)

TRI OBLETNICE

Dne 27. marca 1941 je val narodnega odpora odnesel reakcionarno Cvetkovičev vlad, ki je hotela s podpisom trojnega pakta izročiti našo domovino na milost in nemilost fašističnim osvajalcem. Narodi Jugoslavije so tega dne pred vsem svetom povedali, da rajši sprejmejo težko, neenako vojno, kot pa da postanejo brezmočni sužnji in podporniki nemškega imperializma. Tega dne je jugoslovansko ljudstvo stopilo v odkrito borbo za svojo suverenost in neodvisnost. 27. marec pomeni začetek naše gigantske borbe proti fašizmu na zunaj in proti vsem izdajalcem in podpornikom fašizma doma. Ni slučaj, da so množice, ki so tega dne demonstrirale v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in drugod, zahtevale vojaško in politično naslonitev na Sovjetsko Zvezo ter vzklikale Komunistični Partiji. Komunistična Partija je bila namreč tista, ki je že vseskozi razkrinkavala reakcionarno in protinarodno politiko raznih vlad, opozarjala na nevarnost s strani imperialistične Nemčije in tudi že dejansko ustvarjala akcijsko enotnost vseh tistih političnih skupin, ki so to nevarnost priznavale in bile pripravljene sodelovati v vsenarodni borbi proti fašizmu.

Ko je 6. aprila Hitler napadel Jugoslavijo, hoteč z močjo svoje oborožene sile vsiliti narodem Jugoslavije svojo voljo, takrat je bila Komunistična Partija zopet prva, ki je pozivala vse narode Jugoslavije v sveto domovinsko vojno proti fašističnim osvajalcem. Komunisti, ki so se vračali iz ječ in koncentracijskih

taborišč, kamor so jih pošiljali reakcionarni režimi, so bili prvi, ki so organizirali prostovoljce in se stavili na razpolago obrambi Jugoslavije proti fašističnim napadalcem. Toda trihla državna stavba Jugoslavije ni vzdržala fašističnega navala, državni in vojaški aparat se je sesul v borih desetih dneh, reakcionarna vlada in generalni štab sta kapitulirala, pobežnila v inozemstvo in prepustila narod na milost in nemilost divjanju fašistične soldateske.

Kot v ostali Jugoslaviji, tako so takrat tudi v Sloveniji vse dotedanje legalne politične stranke doživele svoje politični, organizacijski in moralni zlom in pokazale svoj resnični, petokolonski obraz. Komunistična Partija Slovenije je bila tista, ki se je zavedala svoje odgovornosti pred narodom in ki je dala pobudo za

27. april 1941,

ki bo ostal s svetlimi črkami zapisan v slovenski zgodovini kot tisti dan, ko je začelo slovensko ljudstvo organizirano borbo za svobodno, neodvisno in zedinjeno Slovenijo v demokratični in federativni Jugoslaviji.

Dne 27. aprila 1941 je sklical CK KPS ustanovni sestanek Osvobodilne Fronte slovenskega naroda, ki so se ga poleg komunistov udeležili zastopniki demokratičnega krila v Sokolu, socialistov in zastopniki slovenskih krščanskih kulturnih delavcev. Na tem sestanku so zastopniki vseh teh skupin ugotovili, da je

protiljudska politika nekdanjih oblastnikov zakrivila, da je med slovenskimi ljudskimi množicami trenutno uspela hitlerjevska demagogija, ugotovili so, da so ti uspehi okupatorja le prehodnega značaja in da moramo računati s skorajšnjim razvojem množičnega gibanja za osvoboditev in združitvev slovenskega naroda ter končno tudi ugotovili, da je uspeh te borbe odvisen in povezan z usodo in bodočnostjo velikega ruskega naroda ter vse Sovjetske Zveze. Sprejet je bil sklep, da je treba pričeti zbirati slovenske množice in organizirati oborožen odpor proti okupatorju za osvoboditev in združitvev slovenskega naroda.

Komunistična Partija je ves čas svojega obstoja pravilno razumela in postavljala slovensko narodno vprašanje. Njena politika v predaprilski Jugoslaviji se je v celoti izkazala za pravilno. S pravilnim delom v strokovnih organizacijah in z zdravim odnosom do skupine krščanskih socialistov je ustvarila enotnost delavskega razreda, z obsojanjem protinarodne notranje in zunanje politike beograjskih režimov in s poudarjanjem potrebe tesne naslonitve naše zunanje politike na Sovjetsko Zvezo je pridobila demokratično krilo Sokolov in predstavnike slovenske kulture. S tem se je delavski razred Slovenije s svojo Komunistično Partijo na čelu postavil na čelo narodno osvobodilnega gibanja in postal njegovo udarno jedro.

Po nemškem napadu na Sovjetsko Zvezo je doživelo osvobodilno gibanje med slovenskim narodom svoj veliki množični polet. Takrat sta CK KPS in IO OF znova povabila vse slovenske politične skupine in organizacije, ne glede na njihovo politično in svetovnonazorsko opredeljenost, k sodelovanju v OF. Tako se je v OF skupno združilo 18 političnih, kulturnih in drugih skupin in organizacij ter tako dalo Izvršnemu Odboru OF legitimacijo edinega upravičenega zastopnika slovenskega naroda.

Razvoj triletne osvobodilne borbe slovenskega naroda je dokazal, da je bila politična linija Izvršnega Odbora OF in

CK KPS še pesebej pravilna. Propadli so vsi poizkusi domačih izdajalcev, da bi vnesli notranji razkol v vrste OF in da bi OF odločili od slovenskega naroda. Pred slovenskim ljudstvom je bila razkrinkana bela in plava garda in okupatorski vojski se ni posrečilo uničiti naše oblasti in razbiti naše Narodno Osvobodilne Vojske, ki se je razvila v mogočno in organizirano vojaško silo, v pravo regularno narodno vojsko, ki danes z uspehom brani slovensko osvobodeno ozemlje.

Ko bo slovenski narod v bližnjih dneh obhajal triletnico tega velikega dne, bomo s ponosno samozavestjo ugotavljali velike uspehe, ki jih je doseglo naše narodno osvobodilno gibanje. Po treh letih težke borbe smo utrdili naš položaj doma in v svetu. Povsod na obširnem ozemlju bodoče zedinjene in osvobodene Slovenije obstojajo organizacije OF, na osvobojenem in kontroliranem slovenskem ozemlju postavljamo in utrjujemo svojo narodno oblast, odredi, brigade in divizije naše narodne vojske pa branijo

naše osvobodeno ozemlje in vsakodnevno na vseh slovenskih frontah zadajajo okupatorju težke udarce. Slovenci smo z ostalimi narodi Jugoslavije postali vzgled vsem zaslužnjem narodom Evrope in dosegli priznanje naših velikih zaveznikov.

Ko ugotavljamo uspehe naše dosedanje borbe in se pripravljamo na zadnje napore za doseg svojega cilja, nas mora obhajati občutek hvalečnosti do vseh tistih, ki so v tej naši veliki borbi žrtvovali svoje življenje za osvoboditev in boljšo bodočnost svojega naroda. Tem tisočim svojih neznanih junakov, padlim partizanom in partizankam dolguje slovenski narod svojo svobodo. Po njih potih neizprosne borbe, proti tujemu okupatorju in vsem domačim izdajalcem, bomo Slovenci dosegli velik smoter, ki si ga je pred tremi leti postavila Osvobodilna Fronta slovenskega naroda: svobodno, neodvisno in zedinjeno Slovenijo v veliki, demokratični in federativni Jugoslaviji.

Ing. Stane Oswald

Madžarski in Romunski primer

Zanimanje vsega sveta vežejo dogajanja na vzhodnem bojišču. Prodorni uspehi Rdeče armade imajo za posledico vrsto važnih dogodkov politično vojaškega značaja, ki spreminjajo razmerja sil in pripravljajo dokončen zlom Hitlerjevega „novega reda“ v Evropi. Posebno značilni momenti zadnjih dni so gotovo zasedba Madžarske po nemških četah in prodor sovjetskih čet v Romunijo.

Zasedba Madžarske po nemških četah, aretacije in nasilje, ki so ga uvedli Nemci in pod njihovim poveljstvom nova quislinška madžarska vlada, so potrdili pred vsem

svetom, da je bajka vse, kar je Hitler govoril o moči in enotnosti svojega bloka. Zgodilo se je že, da so nemške čete zasedle deželo, ki je bila dotlej zaveznica. To se je zgodilo ob kapitulaciji Italije. Toda medtem, ko se je takrat Hitler izgovarjal na izdajstvo italijanskega zaveznika, je pri zasedbi Madžarske ta razlog odpadel. Zasedba Madžarske kaže vso slabost Hitlerjevega položaja. Namesto, da bi se v teh težkih dneh, ko doživlja dan za dnem težke poraze na vzhodu oprl na svoje zaveznike in dobil od njih pomoči, mora uporabljati svojo oboroženo silo za to, da si kolikor toliko zagotovi in zavaruje hrbet. Aretacije in nasilje na Madžarskem pričajo o narodnem razpoloženju proti Hitlerju. Poziv iz Londona in Moskve na madžarski narod, naj se upre okupaciji in se pridruži četam maršala Tita, kaže Madžarom pot iz sedanjega položaja.

To, kar se je dogodilo Madžarski, je obenem opomin vsem drugim satelitskim državam. Jasno je, da je sedaj vrsta na Romuniji in Bolgariji. Pozivi iz Moskve in Londona na romunski in bolgarski narod, naj se upreta nemškim nameram, kažejo edino pot, ki je satelitskim državam ostala, ako nočejo zgrmeti s Hitlerjem vred v prepad.

Nekaj dni potem ko so Hitlerjeve čete zasedle Madžarsko, so zmagovite čete Rdeče armade dosegle državno mejo Sovjetske Zveze in prodrle na romunsko ozemlje.

Jakob

MEDNARODNI POMEN IN POLOŽAJ NAŠE BORBE

(Nadaljevanje s 4. strani)

mednarodni položaj naše borbe.

Odlični mednarodni položaj, ki si ga je v ugodnih okoliščinah osvobodilne vojne svobodoljubnih narodov proti fašizmu ustvarila naša borba, in nad vse ugodne perspektive njegovega razvoja vplivajo v največji meri tudi na notranji položaj naše borbe. Vedno tesnejša interesna povezanost našega gibanja z borbo velikih zaveznikov in ogromne vedno večje simpatije, ki jih uživa naša borba po vsem svetu, zlasti pa med narodi Sovjetske Zveze, Anglije in Amerike, vliiva jugoslovanskim narodom gotovost, da bodo po osvoboditvi sami in edini odločali o

svojih notranjih problemih, problemih demokratične in federativne Jugoslavije in o svojih zunanjih odnosih, kakor tudi gotovost, da je stvar izdajalske begunske jugoslovanske vlade popolnoma zgubljena in da bodo narodni izdajalci za svoje zločine prešli primerno plačilo. Ta gotovost, ki jo narodi Jugoslavije upravičeno črpajo iz mednarodnega položaja svoje borbe, zelo širi in izredno utrjuje množično podlago našega gibanja, istočasno pa slabi in do skrajnosti demoralizira še zadnje domače postojanke protiljudske jugoslovanske reakcije in njene begunske vlade.

S tem so Rusi prenesli boje na ozemlje hitlerjevske evropske trdnjave. Ob sovjetskem napredovanju v Romunijo je podal komisar za zunanje zadeve Sovjetske Zveze Molotov izjavo, o kateri pravi londonski list „Times“, da je eden največjih dogodkov v tej vojni. Molotov je v svoji izjavi ponovil samo tisto, kar mi o Sovjetski Zvezi in njeni armadi že davno vemo. Rekel je: „Sovjetska vlada naznanja, da je Rdeča armada med svojim napredovanjem in pri zasledovanju nemških čet in z njimi zvezanih romunskih čet na več mestih prekoračila reko Prut in stopila na romunsko ozemlje. Sovjetsko Vrhovno poveljstvo je izdalo ukaz, da sovjetske čete zasledujejo sovražnika do njegovega popolnega uničenja in kapitulacije. Istočasno pa izjavlja vlada SSSR, da nima namena prisvojiti si kak del Romunije ali spremeniti družbeni red v Romuniji. Sovjetske čete bodo v Romuniji izdajale samo tiste odredbe, ki jih bo narekovala potreba, da se doseže sovražnikov zlom“.

Napake, ki jih je treba na vsak način odpraviti

Naloge, ki jih narekujejo partizanskim in tudi vsem drugim aktivistom osvobodilnega gibanja mednarodni razvoj, naše domače zmage in graditev narodne oblasti, odkrivajo hkrati kopico naših nedostatkov in napak.

V pričujočem članku bomo osvetlili najznačilnejše napake izmed onih, ki jih je treba odpraviti za vsako ceno, če hočemo zares izvršiti svoje, danes nemajhne naloge.

Prva brez dvoma tudi bistvena napaka naših aktivistov obstoja pač v tem, da se ne zavedajo spremenjenega položaja, da potemtakem vsebino, metodo, stil svojega delovanja uravnavajo še vedno ustrezno svoji miselnosti... recimo iz leta 1942. In vendar je med takratnim ter sedanjim razdobjem velikanska razlika! Če smo tedaj — v jeku okupatorskih ofenziv in zmag — nastopili in dejansko morali nastopati predvsem kot aktivisti, ki hočejo med ljudstvom za vsako ceno ohraniti zaupanje v osvobodilno gibanje, pa nastopamo in moramo nastopati danes že tudi kot neprimerno več: nastopati moramo — zlasti po II. zasedanju Avnoja — kot pred-

Molotov je povedal še enkrat, da bojuje Sovjetska Zveza pravično, osvobodilno vojno, da bo napela vse sile, da uniči imperialističnega napadalca, da pa nima prav nobenih namneov prisvajati si dele tujih ozemelj niti ne izpreminjati družbenega reda.

Ta dva dogodka v Madžarski in Romuniji govorita zgovorneje kot cele knjige o tem, zakaj se bori hitlerjevska Nemčija in zakaj Sovjetska Zveza.

Romunski in bolgarski narod, ki ju čaka ista usoda kakor Madžarsko, imata dovolj oboroženih sil, da se lahko upreta Hitlerjevim nameram. Dejstvo je, da se niti Romuni niti Bolgari ne žele več bojevati na Hitlerjevi strani, saj v Romuniji sovjetske čete skoraj ne zadevajo ob resnejši odpor romunskih čet. Toda to še ni dovolj. Romunski in bolgarski narod morata najti v sebi dovolj moči, da prekineta „prijateljstvo“ s Hitlerjem in da se v zadnjem trenutku z oboroženim bojem proti Hitlerju rešita pred uničenjem.

V. T.

stavniki države, kot predstavniki demokratične in federativne Jugoslavije. To pa hkrati pomeni, da mora politična vsebina našega nastopa in ravnanja biti mnogo manj skromna kot je bila doslej. Ne mislim s tem osebne skromnosti. Kar se osebne skromnosti tiče, jo je treba makrsikje še zelo gojiti, kajti prenekateremu aktivistu se je od „oblasti“ osebno zavrtelo v glavi in je izgubil tisto osnovno lastnost pravega borca, ki obstoja v zavesti, da osebno le toliko veljaš, kolikor daješ nesebično za gibanje in kolikor ti je uspelo gibanje povezati z najširšimi ljudskimi množicami. Na tem mestu torej ne obravnavamo vprašanja osebne skromnosti, temveč se dotikamo vprašanja politične skromnosti.

V političnem pogledu morajo potemtakem naši aktivisti postati odločno manj skromni in se zavedati, da so danes že predstavniki DRŽAVE. Kaj iz tega sledi? Iz tega prvič sledi, da je treba nastopati med množicami z nepri- merno večjo samozavestjo in množicam na slehernem poprišču naše agitacije ter propagande, na slehernem poprišču našega javnega

udejstvovanja in delovanja dejansko pokazati sadove, ki jih je rodila triletna osvobodilna borba. Iz tega nadalje sledi, da je treba med samimi množicami učvrstiti zavest o tem, kako daleč se je razvilo naše osvobodilno gibanje, ki se je iz zgolj političnega pokreta stopnjevalo že tudi v državotvorni pokret, in kako globoko so padli narodni izdajalci, ki so iz okupatorjevih sodelavcev postali popolni okupatorjevi hlapci. Iz tega tudi sledi, da je treba danes razviti tako vsebino, take metode in tak stil našega delovanja na vseh področjih javnega življenja, ki so v skladu s sistematično graditvijo naše narodne oblasti. Končno sledi iz tega, da je treba v graditev narodne oblasti aktivno vključiti najširše ljudske množice in ob konkretni graditvi na takem terenu razvijati kar največjo ljudsko iniciativo.

Če pravimo, da je potrebno v političnem pogledu nastopati mnogo bolj samozavestno, da morajo torej naši aktivisti že nastopati kot predstavniki DRŽAVE, pa s tem seveda nikakor nočemo reči, da se je treba odpovedati osnovni metodi našega dela med množicami, namreč metodi prepričevanja. Nasprotno! Zavedati se je treba, da metoda prepričevanja je in ostane temeljna metoda našega dela med množicami ob istočasnih neusmiljenih udarcih po vseh narodnih izdajalcih in da je marsikje celo potrebno boriti se z vso silo proti škodljivi metodi administrativnega ravnanja in pritiska, ki je nadomestila metodo prepričevanja, o čemer bomo v tem članku še govorili.

Gre torej — kakor smo že poudarili — za politično vsebino našega nastopanja, gre za naloge, ki jih postavlja pred nas dejstvo, da smo se iz zgolj političnih delavcev razvili tudi v predstavnike DRŽAVE.

Ni treba posebej omenjati, kako napačno bi bilo, če bi menili, da take ugotovitve veljajo samo za osvobojeno ozemlje. Jasno je seveda, da se napake naših aktivistov glede njihove politične skromnosti zrcalijo predvsem na osvobojenem ozemlju, ker že sistematično gradimo narodno oblast. Toda napake te vrste je treba hkrati popraviti na ozemlju, ki ga kontrolira okupator, na ozemlju, kjer zbiramo množice v težkih okoli-

ščinah ilegalnega dela. Saj je vendar jasno, da bomo množice tudi tukaj tem lažje aktivizirali, čim jasneje jim bomo predložili dejstvo, da je naše gibanje že vzpostavilo demokratično in federativno DRŽAVO Jugoslavijo.

Druga napaka naših aktivistov se brez dvoma izraža v tem, da ne znajo v zadostni meri in dovolj konkretno izkoriščati naših zunanje-političnih uspehov. Popolnoma nepotrebno in zgolj posledica našega slabega političnega dela je, da v nekaterih, bolj izpostavljenih predelih švabobranci še vedno uspevajo z demagoškimi trditvami, da jih bodo konec konca vendarle podprli naši zapadni zavezniki. V tem pogledu naši aktivisti samo zaradi tega ne žanjejo uspehov, ki so sicer na dlani, ker množicam zgolj abstraktno govorijo o sodelovanju zapadnih zaveznikov z nami, medtem ko si švabobranci iz dneva v dan izmišljajo sicer lažnive, toda konkretne „protidokaze“.

Naše zunanje-politične uspehe moramo potemtakem konkretno navajati v naši dnevni agitaciji in propagandi. Sredstev za to nam nudijo v zadostni meri — zavezniške oddajne postaje. Hkrati je treba v tej zvezi naglasiti, da je naša agitacija in propaganda vse premalo izkoristila zadnje odločilne zmage in pohode Rdeče armade. Dejstvo, da se je Rdeča armada pojavila v ČSR in Romuniji, postavlja ves dosedanji položaj na glavo in ustvarja neuničljive pogoje za mogočen nov polet našega osvobodilnega gibanja in za dokončno pridobitev ljudskih množic tudi v tistih predelih, kjer so doslej zaradi okupatorjevega in švabobranskega pritiska omahovale. Toda enega se morajo naši aktivisti prav zares zavedati: našo agitacijo in propagando je treba tako po njeni vsebini, kakor po njenih metodah in njeni udarnosti razvijati z isto silovitostjo, s kakršno se razvijajo dogodki na velikih frontah in v zunanje-političnem svetu.

Tretja napaka naših aktivistov, ki jo je treba odpraviti za vsako ceno, obstoja v dejstvu, da so marsikje postali okosteneli birokrati in zaprašeni „administratorji“. Ta njihova napaka, ki jih je ponekod privedla tako daleč, da so pričeli izgubljati živ, aktiven in ustvarjalni stik z ljudskimi mno-

žicami, se je pokazala zlasti sedaj v volivni kampanji. Prav danes je treba to napako izganjati z vso silo. Kolikor smo doslej odnašali zmag, smo jih odnašali zgolj zaradi tega, ker smo se povezali z ljudskimi množicami, ker smo znali reagirati tako-rekoč na sleherni utrip v njihovi zavesti in čustvovanju, ker smo jih znali voditi v borbo. Samo zaradi tega se je naš partijski aktiv in ves aktiv Osvobodilne Fronte razvil v to, kar danes dejansko je. Čim pa naši aktivisti pričnejo izgubljati svoj stik z množicami, čim se začne spreminjati v samozadovoljne birokrate, v zaprašene administratorje in ponekod celo v zakotne tirančke, ki se jih ljudska okolica boji, namesto da bi jih ljubila in spoštovala, medtem ko dejanski narodni sovražniki posmehljivo izkoriščajo njihovo neokretnost, namesto da bi se jih bali — čim se torej dogaja kaj takega, je nujno, da pričenejo naši aktivisti izgubljati moč, ki je sicer značilna za nas, namreč moč ljudskih vodnikov. V tem smislu je prišla volivna kampanja našemu aktivu prav tudi glede ponovne povezave z ljudskimi množicami. Izgnati birokratizem, zaplojništvo, mnenje, da so ljudske množice zares že povsem z nami, če sprejemajo naše resolucije, nadomestiti administrativni pritisk, ki se je ponekod pojavil, z metodo samozavestnega prepričevanja in prave ter resnično borbene čuječnosti — tako je danes dnevno geslo za naš aktiv.

Hkrati je treba naglasiti, da naši aktivisti ne smejo padati v drugo skrajnost in da se birokratske in administrativne metode v odnosu do ljudskih množic le prerade vežejo z grobim oportunizmom v odnosu do narodnih izdajalcev. Povsem nedopustno je na primer, da se zlasti v obmejnih predelih vrši skoraj neovirano nemška in švabobranska vohunska služba in da ne podvzamemo nobenih ostrejših ukrepov proti tistim, ki imajo svoje med švabobranci in so tudi sami švabobransko razpoloženi. Ali smo ali nismo zastopniki in predstavniki države? Metoda samozavestnega prepričevanja, ko gre za osnove — po njihovem bistvu n a š e — narodne množice, nikakor ne izključuje ostrih udarcev po izdajalcih, njihovih podpornikih in zločinskih brezvestnejših, temveč jih predpostavlja.

Četrta bistvena napaka naših aktivistov obstoja v tem, da ne znajo v dovoljni meri razvijati lastne iniciative, še manj pa buditi ljudsko samoiniciativo in da se držijo kot pijanec plota „doslej veljavnih“ norm, pravil, delovnih metod in organizacijskih shem. Iz te napake izvira na primer naša neiniciativnost na gospodarskem poprišču, ki jo je treba odpraviti za vsako ceno, iz te napake izvira na vseh področjih našega udejstvovanja mnenje, da „se ne da“, čim se pojavijo resnejše ovire. Odpraviti to napako, postati torej večno nezadovoljen z dosedanjimi uspehi, nadomeščati preživele delovne metode in preživela organizacijska pravila z novimi metodami in pravili, ustrezno novim okoliščinam in novim nalogam dela, nenehno razmišljati, kako se spreminjajo splošni položaj in posamezne okoliščine in kakšne naloge postavlja jo te spremembe pred nas — se pravi razumeti osnovo naše politike in zajamčiti temeljne pogoje za naše nadaljnje uspehe in za našo končno zmago.

Ni težko razumeti, da se vse omenjene napake porajajo zato, ker se prenekateri naši aktivisti krčevito oprijemljejo „ustaljenih“ delovnih metod in ker mislijo, da so nesposobni hoditi kako drugače kakor po izvoženih kolesnicah. In prav to je popolnoma napačno. Čim se zavedamo, da se okoliščine tako z našimi trenutnimi neuspehi, kakor z našimi zmagami spreminjajo, se moramo hkrati zavedati, da je treba stare tire nadomeščati z novimi tiri, pri čemer moramo seveda dosledno ohraniti svojo osnovno načelno linijo.

Taka zavest nam je prav posebno potrebna danes, ko žanje naše osvobodilno gibanje nove notranje-politične in zunanje-politične sadove, ki nam narekujejo nove, od dosedanjih neprimerno večje naloge. Razvijati lastno in ljudskih množic iniciativo ustrezno spreminjenim okoliščinam in preko vseh doslej veljavnih pravil in norm v korist naše velike stvari — tako se glasi zapoved dneva!

Boris Kidrič

Naj živi svobodna

in demokratična, federativna

(zvezna) Jugoslavija!

IZVRŠNI ODBOR OSVOBODILNE FRONTE
SLOVENSKEGA NARODA

Dne 7. aprila 1944.

Razpis narodnega tekmovanja

IO OF slovenskega naroda razpisuje za proslavo tretje obletnice ustanovitve OF narodno tekmovanje, ki bo trajalo od 27. aprila do 27. junija.

Razpis narodnega tekmovanja ima namen buditi samoiniciativnost slovenskega ljudstva v narodno osvobodilni borbi in pri graditvi narodne oblasti ter stopnjevatii njegove borbene napore.

1. Tekmujejo vse organizacije OF in vsi aktivisti. Tekmovanja naj se udeleži vsak Slovenec in vsak kraj.

2. Tekmovanje organizirajo Okrožni, Okrajni, Krajevni odbori OF, poleg tega pa tudi SPZZ, ZSM in druge masovne organizacije OF.

3. Tekmuje se v vseh panogah narodno osvobodilne borbe in v izgradnji narodne oblasti za izvršitev postavljenega načrta in za dosego najboljšega uspeha preko postavljenega načrta.

4. IOOF ocenjuje uspeh tekmovanja na področju Okrožja, na področju Krajevnih in Okrajnih odborov ga ocenjujejo Okrožni odbori.

5. IOOF bo za uspehe v tekmovanju dajal posebna priznanja in nagrade.

Predsednik:
Josip Vidmar l. r.

Sekretar:
Boris Kidrič l. r.

Za nov tempo dela

V našem narodno osvobodilnem boju doseženi uspehi so bili možni ob mobilizaciji vseh naših sil. Toda naše naloge postajajo z vsakim dnevom večje. Ne gre več samo za to, da zmagamo, treba je zmago obdržati in jo utrditi. Zato izgrajujemo že danes sredi boja svojo državnost, postavljamo temelje naši ljudski oblasti, temelje gospodarstvu, financam, prosveti. Za vse to manjka ljudi, manjka izgraženih kadrov. In vendar je jasno, da moramo v svojem narodu samem najti sile, ki bodo dovolj številne in sposobne zgraditi si svoj dom. Nihče nam tu ne bo in ne more pomagati.

Nesorazmerje, ki vlada med postavljenimi nalogami in razpoložljivim kadrom, lahko premagamo le na ta način, da prvič dvignemo nove kadre iz ljudstva in drugič da vnesemo v naše delo nov način, nov sistem, nov tempo dela.

Da premoremo še mnogo novih dobrih aktivistov, so nam dokaz zadnje volitve, ki so dvignile iz neaktivnosti ali odkrile na terenu našim političnim delavcem nove sile, iz katerih bomo lahko izgradili nove dobre kadre, odkriti, dvigniti in organizacijsko zajeti nove kadre, ki so še na terenu, je važna naloga, ki stoji danes na vseh sektorjih pred našimi aktivisti.

Še važnejša in s prvo nalogo povezana naloga pa je speljati naše delo iz starih kolesnic in vnesti vanj novega duha, novega poleta, nov tempo. V novih razmerah nam ne morejo in ne smejo zadostovati stari načini dela. Zvišati moramo našo storitev, organizirati in izvesti delo tako, da bomo v istem času storili še enkrat in še večkrat toliko kot doslej. Vse naše aktiviste, kjerkoli so, mora navdajati ena sama misel: biti sovražnika, se pravi, ustvariti nov lik slovenskega človeka, lik borca, graditelja in ustvarjalca.

Vnesti nov način in nov tempo dela ter tako dvigniti našo zmogljivost je namen narodnega tekmovanja, ki ga razpisuje IOOF v vseh panogah našega boja in graditve naše oblasti v proslavo triletnice ustanovitve OF od 27. aprila do 27. junija.

Med kraji, organizacijami in posamezniki naj se razvije zdravo tekmovanje za čim boljše in čim uspešnejše delo. Dviganje delovne in borbene sposobnosti vsakega posameznika, zdravo tekmovanje, zdravo primerjanje uspehov med seboj, medsebojno spodbujanje k dosegi še novih uspehov, izmenjavanje medsebojnih izkušenj, prenašanje iznajdb novih načinov dela od aktivista do aktivista,

XIV. divizija - slovenski junaki

Slovenska XIV. divizija je 6. februarja 1944 prekoračila Sotlo in že takoj po prvih korakih udarila po fašističnem sovražniku, po krvniku slovenske Štajerske. Takoj prve dni je divizija pri Senovem in Rajhenburgu zadala sovražniku prve udarce: razbila je rudnik in rudniške naprave pri Senovem, zaplenila veliko hrane, obutve in drugih sredstev in nato nadaljevala svoj prodor čez Bohor proti Planini in naprej. Na obronkih Bohorja so doživeli nemški fašisti drugi silni udarec, ki je vzbudil pri našem ljudstvu občudovanje in takšen ponos, kot ga prosto slovensko ljudstvo nikdar še ni doživelo v svojem srcu. Povsod so govorili samo o junaštvih. Žene v kuhinji, hlapci v hlevih, starci v zapečku, prav povsod so šepetali z nekim slovesnim glasom o slovenskih, o naših junakih, ki so sovražnika spustili na 15 m in ga nato uničili.

In res. Bohorski hribi bodo še stoletja šepetali, smreke bodo sporočale junaške spomine svojim potomkam, pozna pokolenja bodo v najbolj svežem spminu pripovedovala svojim otrokom o bojih slovenskih narodnih junakov z zločinci in morilci slovenskega naroda in s slovenskimi izdajalci.

Februarski sneg je rahlo pokril zelene smreke in burja je z jekleno ostrino sejala snežinke v obraze junakov, ki so s pridržanim dihom čakali sovražnika. Pritiskali so se k tlom in pritegnili puške in strojnice, pripravili bombe in skozi burjo srepo gledali v plazeča se telesa, ki so se med skalovjem plazila, se skokoma premetavala in se jim vedno bolj bližala. V bojni črti partizanov se ni nič premaknilo; nobena vejica ni počila, le srca so jim nekoliko močnejše zatolkla, ko se je sovražnik približal na trideset metrov. Razločno so videli zelence, policaje, črne SS-ovce in rjave, ki so se plazili tako proti svojim bratom, da bi

(Nadaljevanje na 9. strani)

od organizacije do organizacije nam odpira nove možnosti.

Posebna naloga tekmovanja pa je razvijanje iniciative najširših množic. Tekmovanje mora biti izvedeno tako, da se bo prav vsak moral zavesti važnosti, vrednosti in nujnosti svojega sodelovanja v naši borbi in graditvi, da bo vsak Slovenec sam razmislil o tem, kaj bi še lahko storil za to, da bo naša zmaga hitrejša in popolnejša.

Naši aktivisti morajo spričo tekmovanja napraviti prelom v svojem dosedanjem delu, ki so ga pogosto vršili na star, birokratski način. Od tega, če bomo znali preusmeriti naše delo na nov način, poln poleta in iniciative, je odvisno, kako bomo mogli in če bomo mogli izpolniti vse ogromne naloge, ki še leže pred nami.

Vida Tomšič

XIV. divizija — slovenski junaki (Nadaljevanje z 8. strani)

jih pomorili. Sovražnik se je v glavnem približal na dvajset metrov, toda v partizanski bojni črti je še vedno samo burja pela svojo predsmrtnico, svojo strahotno in pretresujočo pesem smrti in življenja.

Pri petnajstih metrih razdalje med sovrážnikom in partizansko črto je zagrmelo. Strojnice so rezko zaregljale skozi burjo, eksplozije bomb in min so pretresujoče odmevale v grapah in širnih gozdovih, čez vse pa je donela partizanska pesem. Smrtonosni streli so zanašali razdejanje v sovrážnikove vrste. Kdor ni padel od krogle, jo je dobil s kopitom, kdor ni pobegnil, je obležal na obronkih Bohorja, kjer je kupe mrtvih nemških fašističnih rabljev pokril sneg.

Takšen je bil začetek poti XIV. divizije, ki je nato v največjih zametih nadaljevala pot proti Planini in naprej v smeri med Laškimi in Rimskimi Toplicami in naprej proti Št. Rupertu, mimo Celja proti Vojniku, Sp. Dolici in naprej, naprej. Nenehno se je prebijala skozi zasede, skozi utrjene črte, ki so jih zgradili fašisti. Neprestano od 6. do 26. februarja je divizija premagovala sovrážnika in snežne zamete, prehajala iz obkolitve v obkolitev in se vedno s pesmijo na ustih prebijala skozi nemške obroče, kakor da naši junaki niso ranljivi. Po tri in štiri sovrážne bojne črte so morali prebijati, vse v naskoku proti topovom in tankom, proti jeklu in živim fašističnim hijenam. Nenehno, tri tedne, brez odmora — in slovenska junaška XIV. divizija je zmagala. Sovražnik je 26. februarja opustil nadaljnje obleganje. V slovenskem ljudstvu pa se je dvignilo nekaj velikega in lepega. Povsod, kjer so videli naše junake, so mislili, da je že prišlo odrešenje in svoboda. Ljudstvo je dvignilo glave, potisnjene k tlom od gestapovskega nasilja. Ljudstvo je prvič videlo organizirano vojno silo slovenskega naroda in stare ženske so jokale od ginenosti, ko so gledale junaške postave slovenskih partizanov. Neka starica je celo v najhujši borbi stopila na položaje, ker je hotela sama videti, kako se bore naši fantje.

„Vendar ste že prišli! Zdaj vas pa ne pustimo več preč!“ so govorili ljudje in vse so hoteli dati svoji junaški vojski, svojim junakom, vse, kar je premogla hiša. Toda junaki so šli naprej in ljudem se je zopet zataknilo pri srcu: „Kaj ne ostanete pri nas? Ali nas boste zopet pustili gestapu?“ Pri besedi „gestapo“ se jim je zatikalo in iz marsikaterega očesa je kanila solza.

„Ne ostanejo pri nas, čeprav imamo dovolj hrane. Tudi zadnje tele bi dali našim fantom.“

„Kako so krepki in drzni!“ so občudovala dekleta. „In kdor je hraber, je tudi pošten.“ so govorili vsevprek.

Fantje so se ogledovali in zdelo se jim je, da niso nič manj vredni in da bi bili tudi sposobni za partizane, za junake, in nekaj se je zganilo tudi v njih.

Divizija je šla naprej, od vasi do vasi. Od vasi do vasi je zvenel grom in povsod so mislili: „Zdaj je konec, svobodni smo!“

Toda svoboda je prikukala le za hip. Le za hip je prišla in se pomikala od vasi do vasi, da bi vzbudila pri vseh Slovencih spoznanje, kaj je treba žrtvo-

vati za narodno in ljudsko svobodo, kakšna je pot do svobode.

XIV. divizija je izvršila svoje poslanstvo. Pri sovrážniku je napravila zmedo in vzbudila upravičen strah. Čez 20.000 fašistov je skušalo uničiti njen udar, toda junaki so neuničljivi. Premagali so največje muke in mraz. S prezeblimi udi so šli iz boja v boj in mrtvi fašisti pričajo o junaški poti slovenskih borcev. Blizu 2.000 jih je padlo in padli bodo tudi vsi tisti, ki so se drznili stopiti na slovenska tla.

V slovenskem ljudstvu Štajerske se je izvršil prelom. Čudovite reči pripovedujejo o slovenskih junakih in ne boje se več tako gestapovskega nasilja. Sedaj vedo, da je iz slovenskega ljudstva vznikla resnična osvobodilna vojska, da se

bo slovenski narod rešil le z lastno krvjo. Slovensko ljudstvo Štajerske je z vso dušo manifestiralo za partizansko vojsko, z vsem srcem je izrekalo svojo pripadnost slovenskemu narodu, ki je dal iz svoje srede in svojimi močmi junake, močnejše od mraza, topov in švabskih tankov, močnejše od deset tisočev fašistov, močnejše od jekla in vseh krvo-sesov slovenskega naroda. Slovenija je vstala do skrajnih severnih mej.

XIV. divizija slovenskih junakov je vzbudila na Štajerskem bojni, narodni in svobodoljubni polet slovenskega ljudstva.

„Ostanite pri nas, tovariši!“ so vzklikali Štajerci in borci XIV. divizije so res ostali, da še naprej vžigajo osvobodilno borbo slovenskega ljudstva do skrajnih severnih mej.

V. — D.

PREGLED BOJIŠČ

RDEČA ARMADA DRVI ČEZ MEJE SVOJE DRŽAVE

Ko so sovjetske čete 28. marca dosegle reko Prut, mejo med ZSSR in Romunijo, je ves svet pridržal sapo. Vprašanje svetovnega pomena se je glasilo: ali bo Rdeča armada šla čez mejo svoje države, ali se bodo Sovjeti zadovoljili z osvoboditvijo sovjetskega ozemlja? Odgovor je bil jasen. Sovjetska Zveza predobro ve, da zanjo ne more biti trajnega miru in trajne svobode, dokler ni fašizem popolnoma potolčen. Zato se Rdeča armada ne bori samo za očiščenje svojega ozemlja od fašističnih tolp, ampak za uničenje fašističnih tolp sploh. Prav tako Sovjetska Zveza predobro ve, da ne more biti trajnega miru in svobode, dokler ne bodo vsi narodi svobodni. Zato si na svoj bojni prapor ni zapisala samo osvoboditve svojih narodov in ljudstev, ampak osvoboditev vseh tlačanih narodov Evrope.

Ko so sovjetske čete prešle romunsko mejo, da dalje preganjajo fašiste do njihovega uničenja in kapitulacije, je to pred vsem svetom objavil komisar za zunanje zadeve tovariš Molotov. Iz tega se vidi, kolikšne mednarodne važnosti je bil ta predor. In tako se je tisti del nesovjetskega sveta, ki je bil pod vplivom Göbbelsove propagande oboljševiški nevarnosti za Evropo morda še zaskrbljen, dne 2. aprila pomiril, kajti Sovjeti so svečano izjavili, da nimajo v Romuniji nobenih teritorialnih želj in da tudi nimajo namena spremeniti družabni red. Pred zgodovino je Sovjetska Zveza ponovno manifestirala, da ni imperialistična sila, kar noče in tudi po svojem

zgodovinskem poslanstvu ne more biti.

Komaj deset dni po tem velikem zgodovinskem dnevu so salve iz 340 topov v Moskvi znova nanzanjale veliko zmago: Rdeča armada je dosegla na Karpatih mejo Čehoslovaške republike in čehoslovaška brigada pod komando generala Svobode je na svoji državni meji zasadila čehoslovaško zastavo. Predsednik Čehoslovaške republike dr. Beneš in ministrski predsednik monsignor Šramek sta poslala maršalu Stalinu zahvalni brzojavki, v katerih izjavljata, da narodi Čehoslovaške republike ne bodo nikdar pozabili tega, da je bila velika Rdeča armada tista, ki jim je prinesla osvobojenje. Obenem je dr. Beneš pozval čehoslovaški narod, naj z orožjem v roki stopi na stran sovjetske vojske ter da naj se povsod v osvobojenih krajih ustvarijo narodno osvobodilni odbori in prevzamejo oblast. Zadnja poročila pravijo, da se Rdeča armada v širokem toku zliva čez karpatske prelaze v Podkarpatsko Ukrajino. Širina fronte je dosegla že 100 km.

NEMŠKA ARMADNA SKUPINA

„JUG“ RAZKLANA

Južni del vzhodnega bojišča je razklan v dve fronti. Prva fronta, ki jo lahko nazivamo „poljska fronta“, se razteza od Kovele preko Lvova do vzhodno galiških petrolejskih vrelcev, druga, „romunska fronta“, pa se razteza južno od Černovic ob reki Seret, ki so jo sovjetske čete dosegle v širini 80 km in dalje preko Pruta in Dnjestra do Črnega morja. Rdeča armada je med ti dve fronti zabila v smeri

Proskurov-Stanislovov globok klin, ki se s prodiranjem preko Karpatov in v Romunijo vsak dan širi in pogloblja. Hitler nima rezerv. Armade vazalnih držav pa so nezanesljive. V Ukrajini se ruši nemški obrambni sistem, za katerega so Nemci trdili, da je nerazrušljiv.

Ruska ofenziva se razvija na tisoč km široki fronti v treh smereh: na severu proti Lvovu in Brestu Litovskemu, na srednjem odseku preko Stanislavova in Černovic v ogrsko nižino in na Slovaško ter preko Pruta in Sereta v severno Romunijo, na skrajnem južnem delu pa preko Odese proti izlivu Donave in črnomorskim pristaniščem Konstanci in Varni, ki so jih Nemci evakuirali in jih utrjujejo.

OBKOLITEV — TAKTIČNA ODLIKA OPERACIJ RDEČE ARMADE

„Krasnaja zvezda“ piše v uvodniku, da so postali boji za obkolitev in uničenje sovražnikove žive sile in vojnih sredstev taktična odlika operacij sovjetskih čet med preganjanjem sovražnika. Sovjetske čete so v zadnjem času obkolile celo vrsto večjih in manjših sovražnikovih skupin, ki jih sedaj uničujejo. Nemško vrhovno vojaško vodstvo obupno poizkuša, da bi uredilo svoje razbite vrste in ustavilo sovjetsko ofenzivo. Toda naraščajoči odpor Nemcev ni oslabil naglice sovjetskega napredovanja. Uspehi Rdeče armade so bili doseženi predvsem s pogumnimi manevri ter z naglico in spretnostjo operacij.

Rdeča armada je popolnoma obkolila tri izredno važna oporišča nemške obrambe, mesta Tarnopol, Brody in Kovel. Nemški uradni komentator general Dittmar poudarja v svojem tedenskem vojaškem pregledu, da so ta oporišča posebno važna za nemško obrambo, ker predstavljajo važna prometna križišča. Hitler je izdal ukaz, da se mora Tarnopol držati za vsako ceno ter da branijo nemški vojaki v Tarnopolu nemško državno mejo. Nemci poskušajo od jugozapadne strani z velikimi tankovskimi in pehotnimi silami osvoboditi obkoljeno posadko, a v srditih bojih so bili vsi ti poizkusi odbiti. V tridnevnih bojih po mestnih ulicah je bilo ubitih 3.000 nemških vojakov.

V prostoru Skale severozapadno od Kamenca Podolskega nadaljujejo sovjetske čete z uničevanjem 15 obkoljenih nemških divizij. Ponavljajo se prizori iz časa Stalinograda, Korsuma in Zvenigorodke, kjer so skušale obkoljene nemške čete prebiti obroče, pa so doživele le uničenje in smrt. Rdeča armada razbija ostanke teh divizij na manjše skupine in jih postopoma uničuje.

Tretja skupina nemških čet je obkoljena na skrajnem južnem koncu ukrajinske fronte. Tam so sovjetske čete severno Razdjelnaje obkolile pet do šest nemških divizij. Gre za čete, ki se jim ni posrečilo pravočasno se umakniti proti spodnjemu Dnjestru. Dne 6. in 7. aprila je samo na tem bojišču padlo 5.000 fašistov.

Nemški vojaški komentator general Dittmar pravi: „Sovjetom je uspelo doseči globoke vdore in njihovo stremljenje gre za tem, da brezobzirno pridobe na prostoru in da brezobzirno zasledujejo naše vojne sile. Pri taki taktiki mora biti smoter nasprotnika, da doseže obkolitev velikih sil.“

UNIČEVANJE ŽIVE SILE — UNIČEVANJE TEHNIKE

Rdeča armada je dosledna v svoji uničevalni taktiki. Samo na frontnem odseku I. ukrajinske armade so Nemci v štirih tednih meseca marca izgubili 54.000 avtomobilov in od 4. do 31. marca 183.310 mrtvih. Iz boja pa je bilo marca izločenih z ujetniki vred 315.000 Nemcev. Značilno za zadnje boje na vzhodnem bojišču je dejstvo, da število ujetih nemških vojakov narašča, kar dokazuje, da se v nemški vojski širi demoralizacija.

Nemci pri svojem paničnem umikanju puščajo ogromne množine plena. Na postaji Vesjolni Kut je bilo med drugim zaplenjenih 1.100 vagonov razne vojne opreme in gradiva, med tem 50 vagonov pogonskih naprav in strojev, ki so jih Nemci odpeljali iz Odese. Po zavzetju postaje Razdjelnaja pa je padlo Sovjetom v roke 500 vagonov gradiva in 2 vlaka ranjenih Nemcev.

Naglica uničevanja je zmerom hujša. Hitler je hotel imeti uničevalno vojno in zdaj jo je tudi dobil.

ZAVEZNIKI POMAGAJO IZ ZRAKA

Zavezniško letalstvo nadaljuje svoje množične napade na Nemčijo, na satelitske države in na vso zasedeno Evropo. V marcu je zavezniško letalstvo izvršilo sedem velenapadov podnevi in 28 nočnih napadov. Bombardirana so bila nemška mesta Berlin, Frankfurt ob Meni, Stuttgart, Essen, Kiel, Nürnberg in Steyer v Avstriji ter francosko mesto Toulouse. Skupno so zavezniški v marcu odvrgli 28.000 ton bomb.

Zavezniško letalstvo v veliki meri podpira sovjetsko ofenzivo na vzhodni fronti z velikimi napadi na železniška križišča v zaledju nemške fronte. V zadnjem času so zavezniška letala uničila kolodvore v Budimpešti, Bukarešti, Zofiji, Ploestiju, Leskovcu in Nišu. Istočasno so zavezniška letala polagala mine v Donavi in Tisi, s čemer je prizadeta plovba, na katero so Nemci v tem trenutku posebno vezani.

Angleški in ameriški bombniki nudijo zadnje dni izdatno pomoč tudi naši NOV z bombardiranjem nemških letalskih oporišč in prometnih vozlišč v Jugoslaviji. Izvršeni so bili napadi na Brod na Savi, Maribor, na zagrebško, mostarsko in banjaluško letališče, na arzenal v Nikšiću, na Bihač, Knin in več krajev na dalmatinski obali.

V Bosni in Srbiji prehaja iniciativa v roke naše vojske.

V skadu z obljubo Hitlerja, ki je Nediću „prepustil“ Bosno, je Nedić dal na razpolago vse svoje sile, da bi z nemško in mihajlovičevsko pomočjo „osvobodil“ vzhodno Bosno. Štvarni razlog, zakaj forsirajo Nemci operacije na tem sektorju, je ta, da bi hoteli držati naše edinice čim dalje od proge Beograd—Solun, ki spričo razvoja položaja na vzhodnem bojišču postaja za Nemce izredno važna. Ta namera, ki so jo Nemci in nedičevci hoteli uresničiti s pritiskom na položaje naše XVI. in XXXVII. divizije pri Brckem in Zvorniku, se je ponesrečila. Enote naše vojske so preprečile sovražniku vdor na osvobojeno ozemlje, istočasno pa sta naši II. in V. divizija prešli v protiofenzivo, prekoračili Lim ter bijeta boje z Nemci, Bolgari ter Nedičevimi in Mihajlovičevimi tolpami v uziškem okraju, na Ibru in pri Ivanjici. Ker se boje še večjega razmaha osvobodilne borbe

v Srbiji, dovažajo Nemci in četniki v dolino Ibra nove okrepitve. Vzporedno z boji v dolini reke Ibar se vrše boji vzdolž proge Niš—Skoplje in v Srbiji na planini Kosmaj pri Arandjelovcu.

V zapadni Bosni so Nemci, potem ko se jim ni posrečilo prebiti se na naše osvobojeno ozemlje v vzhodni Bosni, pričeli s koncentracijo ustaških enot in SS-divizije „Prinz Eugen“ na sektorju Jajce—Mrkonjić grad. Potem, ko so že zasedli Mrkonjić grad, so jih naše divizije vrgle iz mesta ter je precejšen del okupatorjevih sil odrezan od svoje glavnine.

Velik uspeh so dosegle enote VI. korpusa, ki so izvršile napad na progo Zagreb—Beograd v dolžini 150 km in je bila proga poškodovana na 350 mestih. Poškodovanih je bilo tudi mnogo kilometrov telefonskih in telegrafskih linij.

V Dalmaciji so naše dalmatinske enote v tridnevni težkih bojih zasedle otok Hvar in pri tem ujele 170 Nemcev. Pri tej akciji so sodelovali z našo vojsko zavezniško letalstvo in mornarica ter posebne čete za izkrcavanje, takomenuvani komandosi.

SLOVENSKO BOJIŠČE

Na odseku IX. korpusa se razvijajo ofenzivne operacije pri Idriji. Naši borci so vdrlji v spodnjo Idrijo ter med drugim zasegli tudi en brzostrelni top z municijo. Na letališču Belvedere pri Vidmu so borci Briško-beneškega odreda

pobili posadko 30 mož ter uničili 9 letal. Edinice istega odreda so napadle in uničile električno centralo v Logu pri Bovcu.

Naše minerske edinice so z velikim uspehom rušile progo Trst—Ljubljana—Celje—Maribor. Največji uspeh predstavlja napad XI. SNOB Miloša Zidanška na vojaški transportni vlak na tej progi, kjer je bilo ubitih 160 nemških vojakov. Uničen je bil premogovnik Kisovec pri Zagorju, ki je dajal 28 vagonov premoga dnevno. Pri Divači pa je bil porušen rudnik Zavrhnjek.

Vsi izpadi sovražnika iz Novega mesta in napadi vzdolž ceste Grosuplje—Kočevje so končali z velikimi izgubami za Nemce in švabobrancelce.

Pri likvidaciji švabobranske postojanke na Lavrici pri Ljubljani je zgorelo 70 švabobrancev. Prav tako sta bili likvidirani sovražnikovi postojanki Dole pri Litiji in Moravče.

ZARJA SVOBODE

Sedaj, ko minevajo tri leta našega uspešnega oboroženega odpora proti okupatorju, imamo prijetno zavest, da smo tudi mi Jugoslovani s svojim neprestanim uničevanjem sovražnikove žive sile, njegove tehnike in prometnih žil ter z vezanjem številnih okupatorjevih divizij dali svojo utež na tehtnico v borbi proti fašizmu. Naša borba je venčana s sijajnimi uspehi. In 6. aprila, ob obletnici zavrtnega fašističnega napada na

Jugoslavijo, se nas je s številnimi prireditvami in govori najmerodajnejših političnih predstavnikov spomnil ves zavezniški svet. Jugoslavija postaja važen člen v verigi, ki se začinja sklepati okrog nemškega fašističnega nestvora. Naši veliki zavezniki so se nam naenkrat približali: od angleških in ameriških čet nas loči samo 200 km Jadranskega morja, naše nebo preletavajo zavezniški bombniki, od vzhoda pa se nam kot silen železen val bliža bratska Rdeča armada, ki prodira v Rumunijo in Čehoslovaško. Naša nepopustljiva borba in sile naših zaveznikov nam prinašajo svobodo.

Ko se nam bliža ta zarja svobode, preveva vso našo vojsko eno samo odločno hotenje: na tehtnico borbe proti fašizmu bomo tudi v teh zadnjih, odločilnih dneh dali čim večjo utež.

TANJU poroča, da so Nemci v Albaniji z nasilno mobilizacijo organizirali albansko milico, ki jo sedaj koncentrirajo v smeri proti Skoplju, Kumanovu in Preševu. S tem hoče Berlin izvajati pritisk na bolgarsko fašistično vladno, da poveča aktivnost v borbi proti Rdeči armadi, ki prodira proti Balkonu. To je tudi pretnja Bolgariji, da ji odvzamejo Makedonijo, če bi se še nadalje ne hotela vojskovati na strani Nemčije.

Dne 19. marca se je vršil v Londonu zbor jugoslovanskih mornarjev, ki je sprejel resolucijo, v kateri izjavljajo naši mornarji zvestobo maršalu Titu in Nacionalnemu Komitetu ter pozivajo zaveznike, da priznajo Avnojo in Nacionalni Komitet Osvoboditve Jugoslavije.

Na mostu v Gorazdu

Stojim na mostu, ki veže bregova reke, katero zelo ljubim, ker so z njo povezani spomini na moja otroška in deška leta. Ob opornike mostu bije zelena voda, ki se zdi, da ji je žal, da se ji je nekdo stavil po robu na njeni poti, na kateri je vajena, da podira in odnaša vse. Drina je divja in zagonetna reka. Mnogo je v njej neukročene sile, ki ne ve, kaj bi. V zelenkastih valovih se zaganja od brega do brega, ju spodkopava in ruši, prinaša zemlje in ustvarja otoke, da bi jih spet odnesla in raztrgala, ko jih je objela s hladnimi rokami svoje mirne in vedno bujne vode.

Na obeh straneh reke leži v plodni kotlini mestece, ki se boječe in brez zavesti budi. Kakor da ga tlačijo mora, je živelo nekaj tednov. V imenu „srbske svobode“ so po njem divjali in nasiljevali četniki. Mučitelji, bolestneži, pijanci, lopovi in razbojniki v oficirskih uniformah z razmršenimi bradami, navešeni in okinčani z bombami, bodali, samokresi in noži so bili strah in trepet mestu. Most pa, na katerem sedaj stojim, most, ki gleda v zelenkaste vode Drine, je bil

nema priča njihovega zverinstva nad nedolžnimi razoroženimi in brezmočnimi ljudmi.

Sem, na ta most so vodili pijani ljudje po ukazu svojih pijanih poveljnikov muslimane in jih klali s topimi noži in često še žive metali z mosta v Drino ali jih obešali na železno konstrukcijo mosta. Tu so viseli dneve in dneve, dokler jih usmiljena roka ni strmoglavila v reko. Vsako noč je skozi grozno tišino mesta odmevalo klicanje žrtv na pomoč, toda pomoči ni bilo od nikoder. Zaman so meščani Srbi hodili k četniškim voditeljem in jih zaklinjali, naj preneha to klanje njihovih sosedov, šolskih tovarišev, prijateljev. Zaman. Pijani oficirji so jim odgovarjali, da morajo pobiti vse ustaše in Turke, in tako so vsako noč slišali topot korakov pod svojimi okni. Tu so krvniki peljali na most prav tiste ljudi, ki so nje Srbe, zaščitili pred hrvaškimi ustaši, oni sami pa jih niso mogli rešiti iz srbskih rok. In dvignil se je krik nesrečnikov in slišalo se je zamolklo granje in po snegu je brizgala topla, lepka človeška kri. Na snegu in na mostni ograji so ostali rdeči sledovi nečloveštva in sramote. Vsaka kaplja te nedolžne prelite krvi je madež na veliki zastavi

svobode, ki jo hočejo omadeževati srbski izrodki.

Malo nižje pod mostom leži v Drini na trebuhi truplo, zataknjeno med kamenje. Noge so mu razkrcene, roke razširjene, malo privzdignjene, kakor da se obračajo na ves svet za pomoč. Ne prosijo več zase, temveč za preostale lbre, Jove ali Ante po naši izmučeni deželi Bosni. Ta, ki leži zaklan v hladni vodi Drine, je spoznal grozo, kaj pomeni biti zaklan kot jagnje na mostu svojega rodnege mesta, kjer je po ulicah preživel svoje detinstvo, na mostu, čez katerega je kot deček brezbrizno tekal, nad to čudovito zelenkasto vodo, v kateri se je poletil med veselimi vriščanjem kopal. Kako ne bi sedaj prisil ves svet, vse hlabre, poštene in daljnovidne ljudi, naj ta grenka časa gre vsaj mimo drugega, če že ni mogla iti mimo njega.

Zelenkasta voda hitro teče čez zaklanega človeka in pušča na njem vedno debelejšo plast rjave barve, ki ga dela podobnega kamenju, med katerega je padel. Zelenkasta, vedno vznemirjena voda odhaja dalje proti severu, k Drinjači, kjer so pred nekaj meseci drugi izrodki klali nedolžne Srbe. Še vedno stoji tam kot kričeč spomenik njihovega divjaštva ve-

Oficirji in generali stalinske šole

„KADRI REŠUJEJO VSE“

Stalin

V veliki domovinski vojni bratske Sovjetske Zveze proti fašističnim osvajalcem se je Rdeča armada izkazala kot najmočnejša, najprekaljenejša in najboljše vodena sodobna vojska, ki ji na svetu ni enake.

Sovjetski narodi, ki jih je vspodbudil vzvišeni in plemeniti smoter braniti čast in neodvisnost svoje domovine, so z Rdečo armado in njenim tvorcem in voditeljem velikim Stalinom stali proti fašističnim osvajalcem in napadalcem kakor en mož.

Danes stoje na čelu milijonskih sovjetskih armad oficirji in generali, hrabri in izkušeni komandanti stalinske šole.

Stalinska šola je ustvarila nov tip komandanta, tip sovjetskega komandanta, ki je sijajno opravil izpit v surovi šoli največje, najtežje in najbolj krvave vojne v zgodovini človeštva.

V razdobju mirne izgradnje in razvoja Rdeče armade, je stalinska šola nudila in dala sovjetskim oficirjem in generalom naslednje:

1. Dala jim je temeljito moralno — politično vzgojo v duhu Velikega Oktobra, to je v leninsko-stalinskem duhu. Navdahnila jih je z brezmejno ljubeznijo in predanostjo do svoje domovine in jih povezala z vsem življenjem in

delom svojega ljudstva in svoje ljudske Rdeče armade. To je izvor visoki avtoriteti in polnemu zaupanju ljudstva v oficirje in generale stalinske šole.

2. Dala jim je sposobnost, posebno moč razmišljanja in spretnost, da se znajdejo vsepovsod in v vsakem položaju. Dala jim je samozaupanje, edinstveno moč orientacije, hitro doumevanje in razumevanje vseh dogodkov na bojišču.

Vlila jim je ustvarjalnega iniciativnega duha, veliko moč predvidevanja, komandantsko daljnovidnost in komandantsko hrabrost.

Iz trdnosti in enotnosti sovjetskega oficirskega kadra izvira v vsakem postopku in vsakem delu enotnost misli in volje, enotnost akcije.

Vsestranska in temeljita vojaška znanstvena priprava in znanje je neprestano izpolnjevala in razvijala sovjetsko vojno znanost in dvignila vojno znanost in vojno spretnost na najvišjo spretnost. Dala jim je novo strategijo in taktiko modernega vojskovanja, to je strategijo in taktiko uničevanja sovražnikove žive sile in tehnike. To je v bistvu metodična stalinska strategija in taktika manevriranja, ki je od prvega dne pokazala svojo nadmoč nad hitlerjevsko avanturistično strategijo in šablonsko taktiko.

Dala jim je v roko najboljšo in najmodernejšo vojno tehniko,

jih z njo spoznala in jim omogočila, da jo povsem obvladajo in jo mojstrsko uporabljajo.

V prvem razdobju domovinske vojne do stalingrajske bitke, ko je imel sovražnik iniciativo v svojih rokah in so poskušali Nemci vsiliti odločilno bitko pri takratnem razmerju sil, so sovjetski komandanti pravilno ocenjevali in razmotrivali tedanji vojni položaj. Z značilnimi obrambnimi boji in bitkami v katerih so uničevali sovražnikove žive sile in tehniko, jim je uspelo da so odtegnili svoje armade udarcem in obranili njihove udarne sile. Smoter takšne strategije in taktike je bil materialno in moralno oslabiti nasprotnika, lomeč in uničujoč njegovo živo silo in tehniko, pridobiti na času in zbrati sile za prevzem iniciative in prehod v ofenzivo. V teh dneh vojne so sovjetski komandanti pokazali največjo zavest, žilavost in neomajno trdnost, ki jo je spremljal nezlomljivi borbeni elan. Nadmoč stalinske strategije in taktike je očitna in fašistična doktrina o bliskoviti vojni je doživela popoln polom. Posebno so to pokazale velike bitke pred Leningradom, Moskvo, Rostovim, kjer so bile poražene najboljše nemške fašistične divizije.

V drugem razdobju vojne, od stalinske bitke do danes, ko je iniciativa popolnoma prešla v roke Rdeče armade, imajo sovjetski komandanti ob novem ugodnem razmerju sil, izkoriščujoč bogata vojna izkustva, strategijsko

lika lesena kad, v katero so človeške zveri puščale kri zaklanih. Tudi tam so noči polne strahotnega molka napolnjevali klici brezmočnih žrtev na pomoč, tudi tam se je v neki vaški šupi slišalo zamolklo grgranje, tudi tam je iz človeških grl drla topla rdeča kri. Namesto na sneg in železno mostno konstrukcijo je brizgala v leseno kad. In nikogar ni bilo, da bi ustavil roko rablju, da bi prekinil to klanje v mali vasi na Drini. Žrtve in rablje je zakrival mrak in molk noči.

Tu, na goroždanskem mostu, kakor tam v vasi Brinjači so klali otroke Bosne kot jagnjeta. Klali so jih z istim nožem, ki ga je skoval in nabrusil tujec, klali so jih, kakor jih koljejo skozi stoletja tisti, ki Bosni vladajo. Še nikoli otroci Bosne niso bili gospodarji svojega rodnega kraja, nikoli zemlja, ki jih je redila, ni bila zares njihova. Od početka hrepene njihova srca po pravici in svobodi, toda pravice in svobode v deželi Bosne ni bilo. Bil je samo videz in varanje, bil je samo nož tujca, s katerim je zaklal zdaj prve, zdaj druge.

Krči se srce od bolesti, toda stiskajo se tudi zobje in pesti v sovraštvu in želji po maščevanju nad tistimi, ki so skova-

li in nabrusili nož, ki je zaklal sinove te izmučene dežele.

Ko stojim nagnjen nad vodo bujne reke, slišim topot korakov. To stopa rod maščevalcev, ki bo maščeval nedolžno zaklane Jove in Ibre. Njihov korak je trd, njihova roka ne bo zadrhtela, ko se bo dvignila v pravični jezi na zločince in ubijalce. In tedaj bo nad našo izmučeno in okrvavljeno Bosno zavihrala tista zastava, pod katero se Bosna edino lahko osvobodi in umiri, velika zastava svobode in človeške sreče. Ali je čudno, da bo ta zastava rdeča, ko so jo s svojo krvjo barvali nedolžno zaklani otroci Bosne, in njeni najboljši sinovi, ki prelivajo svojo kri za svobodno in v bratstvu združeno Bosno!

Rodoljub Čolaković

Zanimivosti na robu

Med nemškimi častniki se je razpravljalo, da je zasedba Madžarske škodljiva za Nemčijo. Nemško vojaško vodstvo je izdalo okrožnico, v kateri prepoveduje taka razpravljanja. Pobudo za to okrožnico je dal sam Hitler.

V francoskem Nacionalnem Komitetu so sedaj zastopane vse protifašistične stranke. Vanj je namreč tudi Komunistična Partija Francije poslala dva zastopnika.

V Čehoslovaški republiki je bil sestavljen seznam vojnih zločincev iz vrst Gestapa in SS, ki obsega nad 10.000 imen.

Iz Moskve se je vrnil Passikivi, bivši finski ministrski predsednik, ki se je mudil tamkaj še s tremi drugimi finskimi politikami.

Švicarski listi pišejo o sovražnem razpoloženju proti Hitlerju, ki zavzema v Nemčiji vedno večji obseg, zlasti v zvezi s porazi na vzhodu in z letalskimi napadi na Nemčijo.

V Grčiji je nastal velik železničarski štrajk. Prišel se je v Atenah, zajel nato železniške dalavce v Pireju in se sedaj razširil preko severne Grčije do Peloponeza.

Nemci očitajo Romunom, da so oni zakrivali padec Černovic. Rdeča armada je pri svojem prodiranju preko Pruta našla 3 nepoškodovane mostove.

Angleški ministrski predsednik Churchill je izjavil, da je britanska vlada v stalnih stikih z maršalom Titom kakor tudi z vlado v Kairu.

in taktično vodstvo v novo nastalem vojnem položaju. V nezlomljivem ofenzivnem elanu uporabljajo v strategiji in taktiki hitre, nenadne, bliskovite prodore, globoka obkroževanja, velika obkroževanja, neprestane ofenzivne udarce, katerih moč in silovitost vedno bolj raste, dokler ne bodo dosegli popolnega razkroja in uničenja sovražnika. V tem razdobju vojne igrajo Nemci povsem podrejeno vlogo. Prešibki so, da bi zadržali številčno in tehnično nadmoč Rdeče armade in popolnoma nesposobni, da bi karkoli postavljali nasproti tej nadmoči nove stalinske strategije in taktike, ki kakor železen val žene sovjetske armade proti zapadu. V tem vojnem razdobju so sovjetski komandanti pokazali neobrzanega ofenzivnega duha, ki izraža hitrost, iznenadenje in veliko prodornost. To so posebno pokazale klasične velebitke, stalinska, kurska in dnjeprska, v kateri je bilo popolnoma zarobljeno jedro fašistične vojske.

V dobi domovinske vojne so torej sovjetski oficirji in generali, ki jih je vodila stalinska šola, uspeli v tem:

- da spretno izkoristijo in uporabljajo teorijo moderne vojne znanosti v vseh zapletenih vojnih položajih;

- da združijo moderno vojno znanost in vojno prakso;

- da opazijo vse novo v vojni in da vse, kar je novega hitro uporabljajo in izkoriščajo v naslednjih vojnah in bitkah;

- da ustvarjalno preživljajo vojni čas;

- da iz vojne prakse in ustvarjalne iniciative neprestano črpajo novo znanje in izkustva, da to znanje razvijajo, da združujejo pronicavost Kotozova, previdnost in nezadržano bliskovitost Sovorova s stalinsko vojno tehniko ter postajajo na ta način pravi mojstri v spretnosti vojskovanja in v spretnosti vodstva čet.

Oficirji in generali stalinske šole zmagujejo in bodo zmagovali zato, ker so na čelu vojski novega, posebnega tipa, vojski stalinske junaške dobe, Rdeči armadi, katere izvor sil je v naslednjem:

- njeni borci in ves komandni kader so vzgojeni v leninsko stalinskem duhu v brezmejni ljubezni do svojega naroda, do svoje domovine; leninsko stalinski duh je navdahnil vojščake Rdeče ar-

made z navdušenjem za borbo, za največje podvige, za množično junaštvo.

Vsak borec ve, da bojuje pravično, sveto domovinsko vojno;

- Rdeča armada raste iz krvi sovjetskega ljudstva in je pripravljena braniti svojo svobodo, čast in neodvisnost do zadnje kaplje krvi.

- v globokih koreninah Velike Oktobrske Nacionalistične Revolucije ter v trdnosti in nezlomljivosti socialističnega reda, ki se je pokazal kot najmočnejši družbeni red na svetu, noben drug družbeni red na svetu ne bi mogel vzdržati, kar je vzdržal sovjetski red.

Sedaj nam je jasno, kako se je mogel zgoditi „čudež“ pri Moskvi, Stalingradu, Kursku in Dnjepru, sedaj vidimo v čem je skrivnost uspeha sovjetskega poveljstva in zakaj sovjetski oficirji in generali s svojo Rdečo armado danes služijo kot vzor vsem vojskam na svetu.

Stalinska šola je torej bistveno spremenila lice moderne vojske in

položila temelje sodobni vojni znanosti in vojni spretnosti sploh.

Danes je v ognju borb in bitk vzrasla slavna plejada nadarjenih stalinskih vojskovodij, ki so sposobni sijajno uresničiti načrt Vrhovnega poveljstva. Imena velikih vojskovodij, Timošenka, Žukova, Vasiljevskega, Konjeva, Vatutina, Rokosovskega, Sokolevskega in mnogih drugih so znana vsej svetovni javnosti, najbolj pa osovražnemu fašističnemu osvajalcu. To so veliki učenci stalinske šole, s katerimi se danes ne ponajajo le sovjetski narodi, temveč vse svobodoljubno človeštvo.

Oficirji in generali naše Narodno Osvobodilne Vojske, rojeni in vzrasli v hudih bitkah in borbah naše domovinske vojne, vidijo v oficirjih in generalih bratske Rdeče armade vzorne komandante v vsem pomenu besede. Naši ljudski oficirji in generali, učenci Titove šole, bodo sledili slavni poti svojih najljubših bojnih tovarišev, oficirjev in generalov zmagoslavne Rdeče armade.

Polkovnik Terzić
(„Naprijed“, organ KPH, 6. januarja 1944.)

Borimo se proti peti koloni!

Prvo zasedanje SNOS-a je prineslo med drugimi odloki tudi odlok o ukinitvi Varnostne Obveščevalne Službe. VOS je bila posebna, izredna organizacija s posebnimi pooblastili za borbo proti notranjemu sovražniku. Bila je nujna v osvobodilni borbi slovenskega naroda, organizacija, ki je bila v danem času, na dani stopnji razvoja naše osvobodilne borbe nujno potrebna in ki ima tudi pomembne zasluge v našem narodno osvobodilnem gibanju. Radi tega je dobila tudi vse priznanje od prvega zasedanja slovenskega parlamenta.

Slovensko narodno osvobodilno gibanje pa se je med tem časom razvijalo naprej. Slovenski narod se je danes že tako okrepil, da je začel graditi že sredi fronte svojo lastno državnost na temelju pristne ljudske demokracije. Okupator stoji pred svojim končnim položajem in njegovi zvesti oprode, domači belo-plavi izdajalci, izgubljajo zadnje korenine v slovenskem narodu.

V takih novih razmerah bi se nadaljnji obstoj VOS-a ne skladal več z razvojem naše ljudske de-

mokracije in bi njen nadaljnji razvoj nujno oviral. Taka nevarnost se je marsikje na terenu tudi že pokazala. Bistvena lastnost naše ljudske demokracije je v tem, da združujejo naši sedaj voljeni krajevni, okrajni in okrožni odbori v svojih rokah zakonodajno in izvršno oblast. To se pravi, da imajo v svojih rokah organ, s katerim neposredno lahko zajamčijo izvrševanje svojih sklepov. Ta organ je Narodna Zaščita. Če bi poleg nje še dalje obstojala VOS kot posebna organizacija s posebnimi pooblastili in ki bi bila od voljenih krajevnih, okrajnih in okrožnih odborov popolnoma neodvisna organizacija, bi to znatno zmanjševalo demokratičnost teh voljenih organov in njihov pomen sam. Že iz tega razloga je morala biti VOS ukinjena.

Z ukinitvijo VOS pa še ne pomeni, da se ne bi bilo treba boriti še nadalje proti peti koloni. Ta borba je še vedno potrebna. Odgovornost za to borbo proti peti koloni je dobil med drugimi nalogami odsek za notranje zadeve pri Predsedstvu SNOS-a. Odsek za notranje zadeve ima zato na

razpolago Vojsko Državne Varnosti, ki ima nalogo izvrševati odredbe, ki jih ji zadajajo: načelnik Odseka za notranje zadeve pri Predsedstvu SNOŠ oziroma načelniki okrožnih ali oblastnih izpostav tega odseka. Podatke, na podlagi katerih načelniki izdajajo svoje odredbe, pa dobivajo od obveščevalne službe.

Ta organizacija borbe proti peti koloni pa popolnoma sovпада s težnjo, da pospešujemo ter izgradimo demokracijo na vseh področjih našega javnega življenja, ker je odgovorna demokratično izvoljenemu narodnemu predstavništvu.

Borba proti peti koloni je veljavna in je tudi vključena v organizacijo in vodstvo ustreznega oddelka pri Poverjeništvu za notranje zadeve pri NKOJ.

Nova oblika organizacije borbe proti peti koloni pa se ne prilagaja samo demokratični vsebini naše narodne oblasti, ampak se tudi prilagaja spremenjenim načinom delovanja gestapovske beloplave garde proti naši mladi narodni oblasti. Tudi s tega vidika prejšnja organizacija VOS ni več odgovarjala. Ker naši domači izvržki izgublajo zadnjo zaslombo v slovenskih množicah, so padli na najnižjo stopnjo svojega izdajstva. Postali so SS-ovci in plačani agenti gestapa, postali so plačani vohuni, teroristi, saboterji in petokolonci. To so postali in mora postati po neizbežnih zakonih vsakdo, kdor je proti osvobodilnemu gibanju slovenskega naroda, proti njegovi Osvobodilni Fronti. Kot skriti in tajni gestapovski agenti se skušajo vrniti v naše odbore in organizacije ter v njih na najbolj pretkane načine omajati, oslabiti in uničiti našo demokratično narodno oblast. Čim manj možnosti imajo okupatorji in njihovi hlapci opreti se vsaj na del slovenskega naroda, tembolj se zatekajo k gestapovskim načinom borbe proti nam.

Radi tega moramo razviti našo čuječnost do skrajne mere. Vsak zaveden Slovenec mora aktivno sodelovati v borbi proti peti koloni, ki je za nas najnevarnejši sovražnik, zlasti pri njenem odkrivanju. Vsi moramo stati na straži, da nam ne uide niti migljaj našega notranjega sovražnika. Na-

Vsi narodi Jugoslavije združeni v osvobodilnem boju

Naš zmagoviti boj proti okupatorjem in njegovim pomagačem pozdravlja ves svet kot vzor in primer. Tudi v zadnjem času in po velikem govoru premiera Churchillja je svet slišal nove in nove izjave v prilog naši osvobodilni borbi. Danes bomo navedli nekaj izjav, ki pričajo, kako je postala narodno osvobodilna borba proti fašističnemu napadalcu vez, ki povezuje vse dele naših narodov, ki zbuja v njih nova domovinska čustva in polaga temelje našemu bratskemu sožitju.

Naši izseljenci v Ameriki so imeli več shodov in zborovanj, kjer so sprejeli resolucije, v katerih zahtevajo od zaveznikov tudi formalno priznanje naše nove vlade z maršalom Titom na čelu kot edine zakonite vlade v Jugoslaviji. Ti shodi in zborovanja so podali mnenja in čustva nad dveh milijonov Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki žive v Ameriki.

Prav tako se je vršilo veliko zborovanje južnih Slovanov v Londonu za proslavo 27. marca. V resoluciji, ki so jo sprejeli na zborovanju, je rečeno: „Pozivamo

vse združene narode in v prvi vrsti velike zaveznike, da priznajo Avnoj in NKOJ. Pozivamo vlade vseh združenih narodov in zlasti vlade velikih držav, da zaščitijo narodno lastnino Jugoslavije in njenih državljanov v inozemstvu, ki jo razsipajo politični pustolovci in jugoslovanska emigrantska vlada, ne da bi zato odgovarjali pred komurkoli.“ Iz zborovanja je bil poslan pozdrav maršalu Stalinu in maršalu Titu.

Iz Londona poročajo, da je 180 častnikov in 650 vojakov bivše jugoslovanske vojske, ki so internirani v Švici, sklenilo, da se smatrajo za sestavni del vojske maršala Tita.

Osvobodilni boj narodov Jugoslavije pod genialnim vodstvom našega dragega maršala Tita je postal jedro, h kateremu streme in hite želje ter naporji vseh članov naših narodov, pa naj bodo še tako daleč od domovine. To je nov dokaz, kako je osvobodilni boj prekoval narode Jugoslavije v nerazdružljivo bratsko enoto in zgradil temelje naše nove domovine, ljubljene od vseh njenih sinov.

Bedni manevri reakcije

Narodni izdajalci vseh vrst so si med triletno osvobodilno borbo jugoslovanskih narodov izmišljali vse mogoče načine in oblike, da bi zakrili in zakrinkali svoje zločinsko in izdajalsko početje, svoje sodelovanje z okupatorji. Draža Mihajlovič je izrabil ime četništva, ki je bilo v tradiciji srbskega naroda slavno in povezano z njegovo

stoletno borbo za osvobojenje in je s svojimi četniki izvršil najstrašnejša krvoprelitja nad narodom v Srbiji, Črni gori, Bosni, Hercegovini in Ilirski. Za „interese hrvatskega naroda“ je dal Pavelič pobiti stotisoče Srbov na Hrvatskem, za vero in v borbi proti komunizmu je slovenska bela

(Nadaljevanje na 15. strani)

rodna in sveta domovinska dolžnost vsakega Slovenca je, da pomaga odkrivati gestapovsko-beloplave agente. Spomnimo se samo, da nam je sovražnik prav po svojih neodkritih gestapovcih uspel že večkrat pridati izgube, ki jih še v borbi moža proti možu nismo nikoli imeli. Zato smo zlasti mi v zaledju dolžni našim bratom, možem in očetom, ki stoje na frontah, zavarovati hrbet, naše zaledje in s tem pripomoči k njihovim še večjim uspehom. Tako tudi pospešujemo zaželeno končno zmago ter omejimo število naših žrtev.

Vsi aktivisti OF, zlasti komunisti, ki moramo s svetlim zgledom stati na čelu naše osvobodilne borbe, pa moramo dati primer stopnjevanje budnosti in čuječnosti. Mobilizirati moramo maksimalno vse svoje sile proti peti koloni, ki bo skušala podvojiti svoje zločinsko delovanje, zlasti še ob vsaki novi pridobitvi naše osvobodilne borbe. Zmage in pridobitve nas ne smejo uspavati, kajti peta kolona bo živa, dokler bo živ en nasprotnik slovenskega naroda. Zato boj proti peti koloni na vsakem koraku in v vsakem času.

Dušan Bravničar

in plava garda izročala tisoče Slovencev italijanskim krvnikom, spreminjala cerkve v trdnjave in na najostudnejše načine morila slovenske partizane in njihove družine. Le eno je skupno vsem tem izrodkom naroda: vedno in povsod so sodelovali in še danes sodelujejo s fašističnim okupatorjem, ter se skupno z njim bore proti narodu, ki že tretje leto bije najtežjo borbo za svojo svobodo.

Medtem se je mednarodni in tudi naš domači vojaški in politični položaj bistveno izpremenil. Po velikih uspehih NOV in po novembrskem drugem zasedanju AVNOJ-a doživljamo nov, mogočen polet narodno osvobodilnega gibanja. Odločitve zasedanja Avnoja v Jajcu, vzpostavitev NKOJ, priznanja celokupne svetovne politične javnosti in merodajnih političnih faktorjev zaveznških držav maršalu Titu, naši NOV ter osvobodilni borbi narodov Jugoslavije predstavljajo za našo reakcijo doma in v inozemstvu poraz prve vrste. Vsa ta reakcija je postala zato na mah silno delavna. Na eni strani so se naši domači izdajalci iz strahu pred narodnimi množicami še bolj slepo vrgli v naročje Gestapa, na drugi strani pa prihaja med njimi in med begunsko vlado v Kairu do vedno tesnejših stikov z očitnim namenom pripraviti si pozicije, da bi ob bližnjem zlomu Hitlerjeve Nemčije obdržali oziroma se prikopali do oblasti.

Vsi naši Quislingi so danes poslušno orodje nemške Wehrmacht in Gestapa, ki imata pri tem en sam namen: izrabiti slednjega izdajalca v službi nemškega fašizma. To dokazujejo zadnje konference v Trstu, Ljubljani in Zagrebu, ki jih je organizirala Gestapo in katerih so se udeležili zastopniki Mihajloviča, Rupnika, Paveliča in reakcionarne klike iz vodstva RSS. Na teh konferencah je bilo sklenjeno, da bodo četniki v Sloveniji še naprej nastopali kot „redna jugoslovanska vojska“ pod poveljstvom zloglasnega izdajalca majorja Karla Novaka. Obljubljeno jim je tudi za okrepitev 2000 mož, ki naj bi jih Nemci nabrali med našimi rojaki po nemških koncentracijskih in delovnih taboriščih. Radi tesnejšega sodelovanja z nemškim poveljstvom se bo štab te „redne jugoslovanske vojske“ preselil v

bližino nemškega štaba za jadransko operacijsko področje.

Slovenski domobranci so v resnici le slovenska oblika SS čet, kot so jih Nemci v tej ali oni obliki organizirali po vsej zasedeni Evropi. Bore se pod nemškim poveljstvom ne samo doma proti naši NOV, pač pa jih Nemci prav tako kot hrvatske ustaše in domobrance pošiljajo tudi na druge fronte. Mihajlovičevi četniki nastopajo kot „redna jugoslovanska vojska“ na Primorskem in Štajerskem kot „črna roka“ pod komando Mihajlovičevih oficirjev na Dolenjskem. Te plavogardistične gestapovske tolpe napadajo naše kurije in terenske delavce, takoj pa strahopetno pobegnejo, čim zaslutijo v bližini naše vojaške edinice. Značilno je, da razpolagajo te bande z ogromnimi vsotami denarja. Posebno vlogo igrajo skrivači. Ko so se odtegnili mobilizaciji v narodno Vojsko, se potikajo brez sredstev po terenu in iščejo preko svojih sorodnikov stik s temi organiziranimi tolpmi, ali pa se prodajajo švabobrancem. Na ta ali oni način se prej ali slej znajdejo v vrstah izdajalskih gestapovskih band. Agenti Gestapa so se skušali vrniti tudi v našo vojsko, da bi izvrševali atentate na naše vojaške in politične funkcionarje, vršiti sabotaže znotraj naše vojske in izdajati naše položaje Nemcem. Budnost naših vojaških in političnih organov je to preprečila, zločinski načrti Gestapa in njenih domačih pomagačev so bili že v kalih odkriti in zatrti ter so zločinci prejeli zasluženo kazen.

Vse to pa so le bedni poizkusi vseh teh podlih izdajalcev, da bi pred narodom skrili svoj resnični

obraz. Od nekdanjih sodelavcev so postali danes sestavni del gestapovskega policijskega aparata, njegovi najogabnejši hlapci. Danes ne morejo prepričati nikogar več, pa naj si potem nastopajo že pod plaščem jugoslovanskih fraz kot „redna jugoslovanska vojska“ ali kot Rupnikovi „domobranci“. Narod vidi v njih to, kar so: slovenske gestapovce.

Nemška taktika, poslati te svoje hlapce v neki novi, izvirni nepoznani obleki med slovenski narod, se ni posrečila. Slovensko ljudstvo je take ljudi spoznalo in razkrinkalo že pred letom dni. Bivši jugoslovanski oficir Borut Koprivica, človek, ki se je na zunaj izdajal za pristaša OF, je bil v resnici eden glavnih italijanskih vohunov. Od okupatorja je prejemal denar in orožje ter s temi sredstvi organiziral „redno jugoslovansko vojsko“, ki je doživela v Grčaricah svoj odločilni poraz. Z njo je neslavno končal tudi najtesnejši sodelavec izdajalca Novaka, Koprivica.

Tak je bil konec teh prvih plavogardističnih formacij. Zaman so takrat pričakovali, da jih bo nemška intervencija rešila iz jeklenega oklepa naših brigad v Grčaricah. Prav taka usoda jih čaka sedaj, ob zlomu nemškega fašizma ne bodo imeli nobene krinke več, da bi si jo nadedli. Stali bodo pred narodno sodbo kot izdajalci in krvniki lastnega naroda in odgovarjali za vsa grozodejstva, ki so jih in jih še danes uprizarjajo švabobranci in te plavogardistično-gestapovske tolpe nad slovenskim narodom. Dan sodbe in obračuna pa ni več daleč.

Ing. Stane Oswald

Bela Krajina voli

Komaj je Predsedstvo SNOS razpisalo volitve v Narodno osvobodilne odbore in Okrajne skupščine, že se je začela živahna priprava na volitve. Od sestankov aktivistov in volivnih komisij do množičnih volivnih zborovanj, ki so se vršili po vseh krajih, smo prešli k volitvam. Prve so se hotele izkazati najboljše vasi in postaviti s prvimi odbori, izvoljenimi na najbolj demokratičen način, kar jih pozna zgodovina volitev v Jugoslaviji. Pa tudi marsikateri visoko demokratični državi bi bili lahko vzgled. Začelo se je tekmovanje. Nobena vas noče biti slabša, vsaka hoče pokazati s st odstotno udeležbo, da ni zadnja. Vse se zaveda ogromne važnosti in pomena izida volitev, ki naj pokažejo pred vsem svetom, da znamo svojo oblast tudi graditi, kakor smo

si jo znali priboriti. Enotnost, borbenost in smisel za demokracijo preveva in mora prevevati ves slovenski narod. To mu je poročstvo boljše prihodnosti. Tega se zaveda vsak Slovenec. Da bi videli resnost, slovesnost volivcev, ko pristopajo k volivnim skrinjicam, zanimanje, ki ga kažejo stare ženice, ko s tresočo se roko in samozavestno prvič v življenju oddajo glas svojemu sosedu, ki se nikdar ni omdeljeval z ljudskimi žulji in krvjo! Starčki in mladina, moški in ženske gradijo prvič in sami novo obliko ljudske oblasti.

Pa še nekaj! Volili so tudi v mešanih slovensko-hrvaških vaseh. Povezani v skupni borbi proti skupnemu sovražniku so povezani tudi danes. Dobro vedo, da so člen skupne, demokratične, federativne Jugoslavije, kjer bo imel vsak

narod enake pravice, volijo skupne odbore.

Val navdušenja, ki je zajel vso Belo Krajino in mogočna volivna udeležba sta pomedla z vsemi poizkusi reakcije, da prepreči enotnost in voljo ljudstva. Zopet je zajavkala reakcija v strahu pred ljudskimi zahtevami in razkrila svoj protidemokratski in protinarodni obraz. Agitacija za abstinenco, strašenje z nemško ofenzivo, podpihovanje destruktivne kritike, to so sredstva bivših oblastnikov, ki jih slovenskega ljudstva, združenega v Osvobodilni Fronti drobi v prah skupno z njihovo oblastjo.

Ne besede! Dejanja! To je program, ki smo si ga zastavili in katerega danes uresničujemo!

Videti pa moramo tudi pomanjkljivosti našega dela predvsem pri organizaciji volivne kampanje, pri volivnih mitingih, pri organizaciji kritike in debate. Prisluhniti moramo glasovom ljudstva pri postavljanju kandidatov in gledati, da bodo izvoljeni ljudje najaktivnejši, najbolj pošteni, najbolj vdani borbi svojega naroda. Ljudje, ki niso izdali ljudskega zaupanja, ga ne bodo tudi v najtežjih preizkušnjah, ki so še pred nami. Narod-

no osvobodilni odbori morajo biti torej hrbtenica za nadaljevanje naše borbe in za premagovanje vseh težav svete domovinske vojne. Gledati moramo tudi posebno v obmejnih predelih, da odbori ne bodo zagovorniki škodljivega tihotapstva in črne borze, ki je s tem v zvezi.

Nekateri tovariši, ne vem iz kakšnega vzroka, branijo kandidirati našim aktivistom, ki uživajo zaupanje množic. To je popolnoma zmotno mišljenje, ki prvič ni demokratsko, drugič pa pomeni nasilno trganje naših aktivistov od množic.

Napačno je tudi, da nekateri naši politični delavci, da bi sprožili kritiko dela naših aktivistov postavljajo kritiko, da bodo vsi neizvoljeni aktivisti poslani v vojsko.

Vse premalo pažnje posvečamo tudi sami propagandi za volitve. Napisi z volivnimi gesli, letaki, megafoni po večjih krajih, miting, volivni vestniki, volivne ekipe aktivistov iz krajev, kjer so volitve končane, naj te pomanjkljivosti odpravijo.

Izvoljenim odborom moramo takoj pomagati s poukom in politično vzgojo, da se znajdejo pri delu. Zavedati se moramo, da so to naš novi kader.

Popit Franc

Notranjsko ljudstvo v pripravah na volitve

Sneg po Notranjski še ni skopnel, še je bela Bloška planota in se še uporno branijo pred pomladnim soncem snežne lise po Loški dolini, toda med ljudstvom je praznično razpoloženje. Notranjci se zavedajo, da preživljajo zgodovinski čas prvih demokratskih, ljudskih volitev.

Razgibanemu življenju, ki ga v teh dneh preživljajo notranjske ljudske množice, odgovarja tudi spremenjena slika notranjskih vasi in trgov. Veliki napisi nad ulicami, nešteti napisi po zidovih in lepaki na vaških lipah in po ograjah pripovedujejo vsakemu mimoidočemu, da se na Notranjski zemlji gode sedaj velike stvari.

Neprestane volitve in neprestana demokracija

Čprav se volitve še niso izvršile, se vendar že pri samih pripravah za volitve notranjsko ljudstvo odloča. In kako? Ljudje se sestajajo na sestankih, da se pogovore o bližnjih volitvah. Ob tej priliki pretresajo vsa pereča gospodarska politična, vzgojna in druga vprašanja, ki spadajo v delokrog Krajevnega narodno osvobodilnega odbora. Bistvo nove demokracije, ki jo prinaša nov volivni odlok, je ravno v sostvenem urejevanju vseh krajevnih zadev. Odbor je le izvršni organ volje svojih vaščanov. Demokracija se ne pričinja in ne končuje z dnem, ko vaščani izvolijo na volišču svoj odbor. Zgolj z listkom ljudje ne morejo povedati vsega, kar bi hoteli. Z listkom lahko le povedo, komu zaupajo usodo svojega kraja. V posameznih vprašanjih pa je lahko še vedno več mnenj. Zato je potrebno, da imajo vaščani vedno priliko izražati svoja mnenja in naziranja. To pa je mogoče le s pogostimi vaškimi sestanki in s popolnoma svobodno kritiko na teh sestankih.

Novi odbor bo odražal voljo svojih vaščanov in bo za svoje delo tudi neprestano odgovarjal volivcem. V tej točki vidijo Notranjci, ki imajo bridke izkušnje s starimi volivnimi redi, resnično

globoko demokratskost novega volivnega odloka. Nekdaj je bilo tako, da so bili naši kmetje in delavci „svobodni“ na dan volitev, takoj prihodnji dan pa so postali sužnji komaj izvoljenih odposlancev in odbornikov. Ti so se takoj pokvarili in pogospodili, kakor hitro so prišli v kreplje raznim Natlačenom in Praprotnikom, pa tudi Teličem in Kržičem in Hrenom. Danes ni mogoče, da bi kdorkoli vplival na novoizvoljene, da bi izdali koristi svojih volivcev, ker jih volivci lahko vedno odpokličejo z odborniškega mesta.

Tako je bistvo demokracije, po kateri posegajo danes notranjske množice. Lahko rečemo, da ga ni kraja na Notranjskem, kjer bi se v zadnjem času ne vršil vsaj en vaški sestanek, na katerem so ljudje obravnavali vse zadeve svojega kraja in se še posebej pripravili na bližnje volitve. Udeležba na vseh sestankih je bila zelo velika. Naj povem na primer le: Dolenje je v neposredni bližini Rakeka, kjer čuvajo švabobranci Nemcem železnico. Tu se je sestanka udeležilo okoli 150 ljudi. Zbirali so se dalje na sestankih ljudje iz rastresenih vasic pod Sv. Vidom, po malih bloških vaseh v sami Loški dolini. Na sestankih so se starejši moške pogosto spominjali, koliko tiskarskega črnila se je razlilo in koliko besed spregovorilo za tajne volitve, pa ni bilo iz vsega skupaj nič, dokler ni prišla OF in ustvarila našemu narodu vojsko, s katero smo si priborili svobodno zemljo, na kateri si postavljamo danes svobodno svojo oblast.

Delo sedanjih odbornikov pred ljudsko sodbo

Veliko odobravanje pri vseh vaških ljudeh je vzbudila svobodna kritika delovanja dosedanjih odbornikov. Ponekod se je včasih dogodilo, da je nepravilno delo posameznikov imelo za posledico nerazpoloženje prebivalcev do Osvobodilne Fronte sploh.

V kritiki se je ljudstvo obračalo predvsem proti birokratizmu nekaterih dosedanjih funkcionarjev. Birokratsko in brezdušno so se vedli do ljudstva predvsem taki funkcionarji, ki se niso zavedali, da je vsa oblast, kolikor jo imamo, od ljudstva in da nimamo biti na kaj ponosni in oholi pred svojim ljudstvom: „Čez ljudi gleda“, pravijo Notranjci takim ljudem, ki v samem sebi nimajo prave vrednosti in skušajo z zunanjim nastopanjem zakriti svojo notranjo revščino.

Notranjske žene na delu za gradnjo narodne oblasti

Volivnih priprav se v velikem številu in z veliko vnemo udeležujejo tudi notranjske žene. Menda je ni na Slovenskem žene, ki bi toliko pretrpela, pa tudi toliko pomagala v osvobodilni borbi, kot je notranjska žena. Strašno je bilo maščevanje okupatorja in njegovih pomagačev nad požrtvovalnimi Slovenkami. Na tisoče so jih odvlekli v internacijo, ostalim pa pobili može in sinove in jih pustili same na izropanih in požganih domovih. Bil je čas, ko so te žene od

Svobodne in demokratske volitve nam bodo dale resnično ljudsko oblast, ki bo po strašnem trpljenju našega naroda ustvarila srečno in človeka vredno življenje.

bolesti otopele, toda bolečina je minila in se spremenila v ojeklenelo borbena in ustvarjalno voljo. Nič čudnega ni, da se pri graditvi nove slovenske narodne oblasti najbolj odlikujejo žene Babnega polja in Police, ker so jim fašisti pobili može in požgali vso vas.

„Partizanske mamice“ iz gorskih vasic pod Sv. Vidom in iz vasi proti Iški so dokazale, da znajo tudi nekaj več in ne le rezati partizanom kruha. Notranjske žene, ki so toliko prestale v težkih dneh borbe, grade in utrjujejo danes sadove z naše in svoje borbe. One vedo, za kaj so padli njihovi može in sinovi. Junaške Notranjke so dale zadnje zatočišče prenekateremu partizanu, ki je izdihnil z zadnjim naročilom: „Priborite ve to, za kar smo mi darovali svoje najdražje.“ Notranjske žene grade danes Slovenijo mira, dela in sreče.

Belci na delu

Volivnih priprav se udeležujejo tudi belogardisti. Toda na svoj način. Spoznali so, da so vsa njihova stara lažniva gesla odpovedala, zato so se zatekli k zadnjemu orožju — k strahovanju ljudi. Sedaj si pomagajo z nemškim bavbarom in govoričijo, da naj se ljudje volitev rajši ne udeležujejo, ker bodo v kratkem prišli zopet Nemci in se maščevali nad tistimi, ki bodo volili in ki bodo izvoljeni. Toda Notranjci danes dobro vedo, da so to le „lepe sanje“ švabobrancev, ki še vedno nočejo gledati, da Nemci na vzhodu strašno beže in da jim tudi naša vojska ne bo kar tako dovolila vstopa na osvobojeno ozemlje. In še več! Notranjci tudi vedo, da bodo beli skupaj s Hitlerjem delili njegovo usodo, če se ne bodo pravočasno spametovali in našli pot tja, kamor kot Slovenci spadajo, k svojemu narodu in njegovi OF.

M. T.

D O P I S I

Moje prve volitve

Tudi v moji rojstni vasi na osvobojenem ozemlju so se dne 25. marca vršile volitve. Slučaj je nanese, da sem bil takrat doma. Tako sem prvič v svojem življenju, čeprav že 40 let star, tudi jaz oddal svoj glas. Volitev so se udeležili vsi vaščani razen tistih, ki se borijo v vrstah naše vojske. Volitve so se vršile tajno. Volivci so volili tiste, katerim so najbolj zaupali svojo usodo, to je ljudi, ki so že od vseh začetkov narodno osvobodilne borbe podpirali partizane in Osvobodilno Fronto.

Vsak volivec je dobil volivni listek, na katerem so bili napisani kandidati, ki jih je ljudstvo predlagalo. Skupno je bilo predlaganih 18 kandidatov, po večini žensk. Vsak volivec je na volivnem listku prečrtal imena tistih kandidatov, ki mu niso bili po volji. Po končanih volitvah je volivna komisija, sestavljena iz samih vaščanov, preštela glasove v prisotnosti ljudstva in zastopnikov okrožja ter SNOS. Govornika, člana volivne komisije, ki je ljudstvu razložil pomen teh volitev, je ljudstvo pozdravilo s ploskanjem. Govornik je poudaril, da tako demokratičnih volitev še ni bilo v zgodovini slovenskega naroda. In zares jih ni bilo!

Nismo osvobodili še vsega slovenskega naroda. Toda že sedaj smo dosegli, da lahko danes naše ljudstvo voli na popolnoma demokratičen način! Dosegli smo dalje, da nas in našo pravično borbo priznavajo po vsem svetu. Naše ljudstvo se vse tesneje zbira, podpira in sodeluje z Osvobodilno Fronto in z SNOS, našo novo oblastjo, v katero imamo popolno zaupanje, prav tako kot v Avnojo, NKOJ in predvsem v voditelja vseh južnoslovanskih narodov, maršala Tita. Matija

IZ METLIKE

V ponedeljek 27. marca se je vršilo v dvorani Sokolskega doma volivno zborovanje, ki ga je sklical Krajevni odbor OF. Zborovalna dvorana je bila nabito polna ljudstva iz Metlike in okolice. Iz oddaljenih vasi pod Gorjanci so prihitele naše belokranjske žene, prišla je mladina od vsepovsod in dajala duška skupno z ženami svojemu

veselju, da bo prvič v naši zgodovini soodločala pri reševanju političnih in gospodarskih vprašanj.

Na zborovanju so govorili: član Predsedstva SNOS pisatelj, tov. France Bevk, načelnik Odseka za izgradnjo oblasti pri SNOS tov. dr. Darko Černej in bivši ban dravske banovine dr. Drago Marušič. Govorniki so pojasnjevali zborovalcem veliki pomen današnjih demokratičnih volitev, pomen nove ljudske oblasti ter pozivali vse, naj s čim večjo udeležbo na teh volitvah pokažejo, da so voljni in pripravljeni sodelovati pri postavljanju naše nove ljudske oblasti.

Na Gorenjskem si OF zmagovito utira pot

Zadnji dogodki na fronti, zlasti mogočen pohod Rdeče armade na zapad, vedno večja mednarodna priznanja naše borbe, predvsem Churchillov govor, so doživeli velik odmev med širokimi množicami na Gorenjskem. Odločno so se še bolj strnile okoli OF, ki jim že tri leta kaže pravilno pot k svobodi in lepši bodočnosti.

Isti dogodki pa so udarili po vseh tistih, ki so doslej prikrivali svojo barvo in na skrivaj sodelovali z gestapom. Sedaj so se morali pokazati. Vsa tako imenovana „sredina“ doživlja na Gorenjskem popoln razkroj. Srednje poti ni več. Ali greš z narodom z OF, ali si proti narodu z gestapom. Tako so se danes morali pokazati vsi ti „sredinci“ kot gestapovci ter začeli odkrito nastopati proti OF, razširjati belogardistično propagando in ustanavljati švabobranske tolpe.

Toda naši organi so tem banditom stalno za petami in bodo poskrbeli, da jih bo za vedno minilo zavajati in uničevati zavedno slovensko ljudstvo na Gorenjskem. Usmrtilcev znanega belogardista in gestapovca Batističa iz Strazhišča pri Kranju jim to najlepše dokazuje.

PO KOROŠKEM . .

Koroška je po zaslugi bivših slovenskih „voditeljev“ padla v nemško morje. Tako avstrijski oblastniki kot hitlerjevci so jo vedno smatrali in na vse kriplje dokazovali, da je Koroška bila, je in bo nemška dežela.

Danes so ti kričači že bolj ponižni. Sam gospod gaulajter Rainex mora pred vsem svetom priznati

obstoj „neke“ slovenske manjšine v svojem pašaluku „Kärnten“ in ji obljublja gotove pravice.

Odkod nenadoma taka ponižnost in spoznanje, da na Koroškem žive tudi Slovenci? To spoznanje je vsililo gospodu Rainerju slovensko ljudstvo na Koroškem, ki je začutilo, da prihajajo dnevi, ko se bo svobodna Koroška po stoletjih vrnila k svoji svobodni materi Sloveniji. To nenadno razsvetljenje je posledica prisotnosti slovenskih edinic NOV na Koroškem, ki dnevno tolčejo hitlerjevsko golazen v osrčju njihove „trdnjave“.

OF jo prodrla v vse koroške vasi in mesta. Dvignila je zavest koroških Slovencev in jim nakazala njihovo pot v svobodno in združeno Slovenijo, pot borbe proti hitlerizmu in vsem, ki mu služijo.

Danes vsa Koroška občuduje borbo jugoslovanskih narodov in tovariš Tito je najpopularnejša oseba poleg maršala Stalina. Sleherni otrok v zadnji gorski vasi ga pozna. On je tisti junak, ki prihaja s svojo vojsko in bo osvobodil Gospo Sveto. Še več. Tudi Avstrijci vidijo v Titu svojega odrešenika izpod Hitlerja. NOV in Tito sta Avstrijcem vzor, kako se je treba boriti za svobodo.

Ves nemški aparat od gestapa do NSDAP (Hitlerjeva stranka) je na nogah, da bi zatrl zmagovito pot OF na Koroškem. Po vsej Koroški lazijo sedaj hitlerjevski priganjači, prosijo, rotijo in žugajo svojim pristašem, naj vendar še verujejo svojemu firelju, ker je „zmaga“ blizu in Nemčija samo „trenutno“ doživlja krizo. Toda samo tisti, ki vedo, da so s Hitlerjem zrasli in bodo z njim izginili, še ploskajo njihovim čvekarijam. Istočasno pa si gradijo skrivališča, naivno misleč, da bo na zemlji še prostor, kamor bi se lahko skrili in ušli pravični kazni.

V boj za svojo propadlo stvar pošiljajo hitlerjevci tudi avstrijske monarhiste, ki se navdušujejo za Habsburžane in pripravljajo na Dunaju prestol Otonu II., in Slovence — izdajalce, ki po receptu svojih dičnih bratov po ostali Sloveniji radi svojih umazanih računov vežejo svojo usodo s Hitlerjem.

Toda vse to ne pomaga ne hitlerjevcem ne belogardistom. Slovenska Koroška hoče in bo postala nerazdružljiv del svobodne Slovenije v svobodni Jugoslaviji.

VI. BRIGADA SLAVKA ŠLANDRA VREDNA SVOJEGA IMENA

Brigada Slavka Šlandra je postala v zadnjem času znana tako hitlerjevskim banditom kot štajerskemu ljudstvu. Prvi se je boje in so vsak dan bolj nemirni v svojih brlogih, drugi jo občudujejo in so ponosni na svoje junake.

Udarci te brigade po švabski drhali si sledijo dan za dnev. V vseh borbah se izkaže zlasti mladina. Nekateri borci so že dobili pohvale. V eni zadnjih akcij sta se izkazala predvsem tovariša Štefan in Gorenjc, ki sta prva jurisala na kamione.

Tako odgovarjajo štajerske brigade na nemško pravljico, da je Štajerska neločljivi del rajha. Štajerski junaki jim bodo kmalu izbili to bajko iz njihovih gnilih možganov.

SPET IDRIJSKI BANDIT

Znana skupina švabskih belogardističnih in fašističnih banditov, ki se je odlikovala pri zadnjih morilskih pohodih, je skušala zopet napasti naše fante. Toda tokrat jo je, kot zadnjič, dobro iskupila.

Ker so nas hoteli presenetiti, so prišli iz Otaleža in iz Jazen. Bilo jih je okoli 300. Na Bevkovem vrhu so se udarili z našimi. Naši so jih pravočasno zagledali, pa so zasedli boljše položaje in jih temeljito našli. Švabi so imeli na mestu 17 mrtvih. Dva mrtva in štiri ranjene pa so naši fantje našli še drugi dan v gozdu na Bukovem vrhu. To dokazuje, v kakšnem paničnem begu jo je roparska švabska banda ubirala proti Idriji. Ko so bežali skozi Otalež, so bili tako zbegani, da so spraševali za pot v Idrijo. Banditski poveljnik pa se je izrazil v Jaznah, da se rajši ustrelji, kot da bi vodil take paničarje v boj.

S tem seveda švabski oficir ne bi naredil nič novega, saj to delajo nemški oficirji na ruski fronti že dolgo. Tam puščajo na bojiščih samo še večje število mrtvih in ranjenih, tankov, topov in še marsikaj drugega.

NAŠA MAMA

Tam pri Postojni živi. Domovina je žrtvovala dva sinova partizana. Enega ji je ugrabil italijanski fašizem v daljni Abesiniji. Samo enega še ima in tudi tega je pripravljena žrtvovati za svobodo svoje domovine. Vsi ti udarci je

niso potrli. Še bolj so dvignili njeno slovensko zavednost. Danes hodi od kraja do kraja, dviga in uči žene. S svojim vzgledom jim kaže pravilno pot. Vse žene so navdušene zanjo. Kjerkoli se pojavi, jim mora govoriti. Za njeno delo in vdanost osvobodilni stvari so jo izvolili za častno članico Pokrajinskega odbora SPŽZ za Primorsko. Povsod jo poznajo pod pridevkom „naša mama“.

Tolminci so jo zagodli Švabom

Na praznik Rdeče armade so Tolminci razobesili na hribu nad Kobaridom našo zastavo. Tam je visela štiri dni, ker se Švabi niso upali ponjo. Streljali so vse štiri dni z minometi v hrib, da bi jo zadel. Šele četrty dan so prišli ponjo z močno četo, jo prinesli v Kobarid ter naročili Kobaridcem, da se morajo zbrati na trgu. Kljub grožnjam se jih je zbralo le malo, tako, da napovedanega slavnostnega govora sploh ni bilo. Zastavo so nato sredi trga raztrgali in sežgali. Vsi prisotni bi morali ob sežiganju žvižgati, toda žvižgali so samo — Švabi.

XXX. divizija v Benečiji

Za svoj pohod v Benečijo smo se dobro pripravili. Morala vseh borcev je bila na višku, kar dokazuje, da so morali nekateri tovariši nositi po dve mini za težki minomet v nahrbtniku.

V Benečiji smo dosegli velik vojaški in politični uspeh. Saj smo pobili in onesposobili devet sto sovražnikov. Vsa severna Italija govori sedaj o nas. Italijansko ljudstvo vidi v slovenskih partizanah svoje vzornike, ki jim kažejo, kako se mora boriti proti hitlerjevskim zatiralcem. Na ta način prenašamo plamen narodno osvobodilne borbe v tisto Italijo, ki je bila še včeraj naš zatiralec in sovražnik.

IZ OFENZIVE

Noč je bila mrzla in temna. Dolga kolona Šerčerjeve brigade se je počasi pomikala po kameniti gozdni poti. Ne daleč proč so po cesti Stari trg—Prezid brneli nemški tanki in kamioni. Okrog Milanovega vrha so pelé strojnice in se razletavale mine Tomšičeve brigade.

Proti jutru smo prišli do Novega kota. Ustavili smo se v košatem smrekovem gozdu. V kotlini smo zakurili ogenj in pričeli kuhati zajtrk. Zdravnik Lojze je mazal tovarišem ožuljene noge. „Kje je še kak kozel, da mu jih namažem?“ Lojzetu je bil vsak kozel.

V koticu pri stari bukvi je sedel načelnik štaba XIV. divizije Mile Kilibarda in počasi pripovedoval dogodke iz velikih borb v Črni gori. Ko je končal, je pričel Luka Suhadole pripovedovati gojencem podoficirske šole, kako je s I. bataljonom Šerčerjeve brigade podil Italijane in bele po bloški planoti. „Ves teden smo se tolkli, pa nisem imel niti enega ranjenega. Nekoč sem gnal belo sodrgo od Ulake pa prav do Begunj. Ali pa na Padežu! Od Padeža do Borovnice smo jih podirali. Fantom sem samo rekel: „Alo, gremo jih spet malo nakresat, pa so šli z vriskanjem in muziko kot na ohcet. Da, to je bil moj I. bataljon. Vso Notranjsko smo prehodili križem kražem, vedno smo se tolkli, vedno smo bili veseli.“

Komaj smo pozajtrkovali, je že pokalo v Novem kotu. Patrola se je spopadla z Nemci. Takoj smo zasedli strmine nad kotlino. Bračič, komandant divizije, Mile in Luka so odhiteli takoj na položaj. Kapitan Manilovič je z gojenci podoficirske šole zasedel višino na desnem krilu.

Tudi z Vasjo sva šla na položaj. Ob koncu gozda sta bila postavljena dva težka mitraljeza. Pred nami se je razprostirala valovita čistina, po kateri so begali Nemci. Naše strojnice so jih dobro kosile iz treh strani. Tudi Jože, bivši tankist, je imel dobro oko ter je kar cele rafale spuščal v gruče. Oglasili so se tudi minometi. Mine so se razletavale med Nemci. Nemci so pričeli bežati. Naši so jih za slovo škropili.

Čez pol ure pa so se prikobacali trije tanki po ranjene in padle Švabe. Protitankovske puške so jih takoj pregnale. Tu pa tam se je pokazal še kak Fric, ki je hotel uiti iz obroča. Zaman. Takoj so ga naši mitraljezi prevrnili.

Ves dan je trajala borba. V daljavi so se čuli nemški kamioni, ki so dovažali ojačenja. Z nočjo se je brigada premaknila.

Matevž Hace

Danes je velik praznik

Bilo je 23. februarja, na praznik Rdeče armade. Otroci so prišli v šolo praznično oblečeni, z zvezdami na pokrivalih. V razredu je vladalo slovesno razpoloženje. Ko je vstopil učitelj, se je silno začudil. Kaj le more biti? Ko vpraša otroke, mu odgovore: „Danes je zelo, zelo velik praznik.“ Več mu niso znali povedati. Nato jim je učitelj razložil in so tudi v šoli praznovali praznik Rdeče armade.

To je bilo na Primorskem, kjer je fašizem 25 let zastrupljal našo mladino in jo hotel poitalijančiti.

Naši kurirji

V temni noči se plazita dve postavi. Temna črta tiho šumi v daljavi: Vipava. Postavi hodita previdno čez travnike in polja. Pri drevesih postaneta in prisluškujejeta. Naproti prideta dve novi postavi. Šepetanje.

„Nemogoče je priti čez reko. Na mostovih zasede, ob vodi straže!“ si pripovedujejo.

„Pisma moramo na vsak način prinesiti. Ljudje čakajo na naše časopise, komandantje pa važnih sporočil! Moramo priti čez!“ tiho ukazuje mladi Peter.

„Nemogoče!“ odkimata tovariša, ki sta se vrnila od reke.

„Sam grem!“ odloči Peter. „Kdo gre še z menoj?“

Javi se še Marko.

Neslišno utoneta v temo. Iz daljave se začuje tiho šelestenje. Peter in Marko bredeta Vipavo.

Čez uro se vračata. Dvojica jih še vedno čaka na tej strani.

„Halt! Halt!“

Nočno tišino pretrgajo kriki, streljanje mitraljezov in pokaanje bomb.

„Če nista ranjena ali ubita!“ skrbi tovariša na tej strani.

Toda že se izluščita dve postavi iz teme, zledenele obleke hreščijo na njih, oba trepetata v mrazu.

„Izvršila sva!“ dahnetta šklepetaje z zobmi in že jo uberejo Peter in njegovi v varnejše kraje.

Na Notranjskem so se nagrmdile velike sovražne sile ter strnile obroč okrog Mačkovca, Mokrica in Krima. Zvezna stanica je dobila nalogo, da njen kurir takoj prenese važno poročilo in se za vsako ceno prebije skozi obroč. Prostovoljno sta se javila dva, oba komunisti, da prebijeta sovražno blokado in vzpostavita zvezo. Kljub vsej previdnosti sta naletela na sovražno

zasedo. Zaregljale so brzostrelke in tovariš Vinko je pustil svoje življenje pri izvrševanju svoje službe. Njegova kri je pordečila sveži sneg. Njegov tovariš je bil težko ranjen, pa je kljub temu izvršil svojo nalogo.

Vladimir

Iz litijskega okrožja

Sklepi in odloki SNOS so zapustili med prebivalstvom ob Štajerski „meji“ najgloblji vtis. Na vseh sestankih so jih z odobravanjem sprejemali in pozdravljali. Ljudstvo se sedaj dobro zaveda, da pomenijo ti sklepi in odloki zmago ljudstva in njegovih pravic nad tistimi, ki so jim te pravice že v nekdanji Jugoslaviji kratili in so se v svoji oblastilnosti sedaj povezali z gestapom, ki ga tu vsi prav dobro poznamo in vemo, kaj prinaša slovenskemu narodu.

Razne vesti

Iz Poljske poročajo, da so se izjalovili vsi nemški poizkusi, da bi nahujskali Poljake proti Sovjetski Zvezi. V okraju Radon je tankajšnji nacistični komisar zahteval od treh poljskih škofov, da izdajo pastirska pisma proti Sovjetski Zvezi, škofje pa so to zahtevo odklonili. Poljska telegrafska agencija v Londonu poroča, da je dobilo podtalno gibanje v Poljski navodilo, naj tesno sodeluje z Rdečo armado proti nemškim okupatorjem.

Hrvatski list „Naprijed“ je objavil podatke o zločinih okupatorjev in njihovih domačih hlapcev v 8 okrajih v Liki. V teh okrajih je bilo požganih in porušanih 10.829 hiš, 14.073 kolib, 339 državnih ustanov in 84 državnih podjetij. Okupatorji, ustaši in četniki so oropali in odvedli iz teh okrajev 4.400 konj, 17.735 glav goved, 663.335 ovac in koz ter 7.584 svinj. Skupno so fašistični zločinci ubili 6.793 ljudi, od tega 1.330 otrok v starosti od enega do 15 let, 3.950 žena, deklet in moških do 50. leta in 1.513 ljudi v starosti nad 50 let. V internacijo so odvedli 1.644 ljudi. V naši NOV je doslej na vseh frontnih odsekih padlo 2.200 liških junakov, borcev v NOV.

Med Sovjetsko Zvezo in Japonsko je bil sklenjen sporazum, po katerem se Japonska odreka iz-

koriščanju premogovnikov in petrolejskih polj na severnem delu polotoka Sahalin za 25 let naprej, kot je bilo to svoječasno sklenjeno. Prekinjene oziroma urejene so tudi pravice ribolova, ki jih je imela Japonska doslej v sovjetskih vodah Daljnega vzhoda.

Iz Ankare poročajo, da izvaja nemška vlada na bolgarsko vlado pritisk, da bi dala na razpolago 4 divizije za operacije med Karpati in Bolgarijo. Boječ se odpora prebivalstva in vojske, bolgarska vlada tega doslej še ni storila.

Severno od Budimpešte se je 700 madžarskih vojakov uprlo svojim častnikom, ki so zahtevali, da naj bi se vojaki pokoravali nemškemu poveljem. Vojaki so postrelili 7 oficirjev in nato v polni bojni opremi odšli med partizane.

Švicarska vlada je sklenila, da podvzame pripravljalne korake za vzpostavitev diplomatskih odnosov s Sovjetsko Zvezo.

Nedavno je bila v Londonu ustanovljena nova poljska emigrantska organizacija „Poljska enotnost“. V proklamaciji te organizacije je rečeno: „Poljska za katero se borimo, mora biti prava Poljska, ki bo imela resnično svobodo in neodvisnost. Ta Poljska se mora podvreči širokim socialnim in gospodarskim reformam ter široki agrarni reformi in poddržavljanju vseh glavnih industrijskih panog. Da se prepreči v bodoče vsaka katastrofa, ki so se nekajkrat odigrale v naši zgodovini, se je treba boriti proti vsakemu prizadevanju, da bi se vrinili stari režimi.“

Nemci so poslali na Madžarsko posebne izvedence za organizacijo zaplembe živil. Ob tej priliki opozarja poročevalec, da je Göring svoječasno v nekem svojem govoru izjavil: »Če bo kdo v Evropi gladoval potem to ne bodo Nemci«. Tudi iz Vojvodine poročajo, da Nemci na debelo rekvirirajo in odvažajo hrano. Turčija je ustavila pošiljanje blaga na Madžarsko.

Radio Brasaville poroča, da se po Čehoslovaški pojavljajo partizanski odredi, ki rušijo proge.

Telegrafska agencija „Nova Jugoslavija“ (TANJU) javlja, da je parnik „Senka“ dne 17. marca 1944 dvignil na jambor jugoslovansko zastavo s peterokrako zvezdo. To je prvi parnik z zastavo narodno osvobodilnega gibanja, ki ga je Avnoj proglasil za našo državno ladjo.

*

Po zadnjih poročilih je Rdeča armada že stopila v stik s partizani, ki se borijo v zaledju nemške fronte v Karpatih. Te partizanske edinice obstoje iz Čehov, Slovakov, Madžarov, Poljakov, podkarpatških Ukrajincev in Romunov. Pridružilo se jim je pa tudi mnogo inozemskih delavcev, predvsem Francozov, ki so jih imeli Nemci

tamkaj zaposlene pri utrjevalnih delih.

*

Britanska letala so močno poškodovala veliko nemško bojno ladjo „Tirpitz“, ki je bila zasidrana v Altenfjordu na Norveškem. Na ladjo je bilo vrženih 8 ton bomb, od katerih so 4 bombe predrle oklep ladje. Ladja je tako poškodovana, da je nezmožna za operacije.

*

Pri obrambi Bukarešte ob zadnjem zavezniškem zračnem napadu so sodelovali tudi bolgarski letalci. V Londonu poudarjajo, da so Bolgari s tem aktivno posegli v vojno proti Sovjetski Zvezi.

Za pozitivno gospodarsko delo

Prvi Zbor odposlancev slovenskega naroda v oktobru 1943 v Kočevju se je vršil v času, ko so se postavljali šele prvi zarodki naše narodne oblasti. Zato so bila na tem Zboru pretresana v glavnem le načelna politična vprašanja. Med Zborom v Kočevju in zasedanjem SNOS v letošnjem februarju pa je slovensko narodno osvobodilno gibanje doseglo mogočen razmah in polet. Kljub nemški ofenzivi smo ohranili in še razširili osvobojevano in kontrolirano slovensko ozemlje. Prvo zasedanje SNOS je moralo torej v skladu s stopnjo narasle moči slovenskega osvobodilnega gibanja reševati ne samo načelna politična vprašanja, ampak je začelo reševati že tudi probleme postavljanja naše narodne oblasti. V zvezi s tem je bilo treba obravnavati že čisto konkretna gospodarska vprašanja, ki jih v današnjih razmerah že moremo rešiti kljub vsem težavam vojne dobe. Predsedstvo SNOS se je te svoje naloge v polni meri zavedalo in je zato predložilo plenumu SNOS v potrditev celo vrsto gospodarskih odlokov. Bili so to odloki finančnega značaja, kot odlok o izdaji plačilnega bona in odlok o narodnem davku, dalje odloki o zaščiti našega kmetijstva in živinoreje ter o zaščiti gozdov.

Dolžnost organov naše ljudske oblasti je sedaj, da načela teh odlokov pri svojem vsakodnevnem delu v praksi uveljavljajo. In ne samo to. Treba je, da se vsi delavci na terenu zavedajo tega, da ne zadostuje samo, da so naši

aktivisti dobri propagandisti in politični delavci, biti moramo predvsem tudi dobri gospodarji, tisti, ki bomo že danes stali narodu ob strani s pametnimi in strokovnimi nasveti pri reševanju vseh njegovih vsakdanjih življenjskih potreb. Ljudstvo se mora na lastnih izkušnjah prepričati, da ne govorimo samo o tem, kaj bomo storili po osvobojevanju, ampak da mislimo tudi na vse tiste trenutne življenjske potrebe naroda, katere moremo rešiti že danes in se ne dajo odložiti na povojni čas. Pri tem pa moramo imeti pred očmi eno: ne smemo se izgubljati v praznem birokratizmu in sestavljanju velikopoteznih načrtov, ki bodo ostajali samo na papirju. Ne zadostuje, da imamo voljo in odločnost izvršiti neko delo. Tudi pri najneznatnejšem delu moramo imeti pred seboj predvsem jasno perspektivo, vedeti moramo, zakaj se lotevamo določenih ukrepov in kako jih bomo v praksi izvajali.

Z reševanjem gospodarskih problemov rešujemo na današnji stopnji razvoja osvobodilne borbe obenem politične probleme prve vrste. Ne gre samo za oskrbovanje naše vojske in za gospodarsko okrepitev našega osvobojenega ozemlja. S pravilnim postavljanjem in reševanjem aktualnih gospodarskih problemov vežemo ljudske množice na naše gibanje s tem, da vidijo, da je današnja oblast res njihova oblast, in da spoznavajo razliko med sedanjo oblastjo in oblastjo v stari Jugoslaviji.

Na tak način bodo najširše narodne množice sodelovale v naši novi, ljudski oblasti, bodo razumele pravilno politiko OF ter spoznale, da so same postale oblast. Danes, ko vodimo veliko kampanjo za obdelavo vse naše plodne zemlje, ko obnavljamo slovensko narodno gospodarstvo, moramo biti komunisti prvi, ki bomo pomagali narodu tam, kjer so potrebne pridne roke in pametni nasveti. Prvi bomo pri skupnem obdelovanju polj, pri popravljanju naših porušeni in požgani domov, pri zbiranju hrane za vojsko in za prebivalstvo v pasivnih krajih, pri dviganju naše živinoreje, pri obnavljanju naše obrti in industrije itd.

Narodno osvobodilno gibanje ne posega radikalno v socialne temelje sedanje družbe, ne uvaja novega družabnega reda, pač pa mora pokazati, da je prešla vodilna vloga pri naši oblasti na napredne narodne sile z delavstvom, kmeti in delovno inteligenco na čelu in s tem na najširše plasi naroda. Bistveno je, da je naša ljudska oblast prišla v roke demokratičnega vodstva ter da so se spremenile oblike in način dela. Delo za gospodarstvo naj krepí našo borbo, sprosti in razvije vse pozitivne narodne sile tako, da bomo že danes ustvarjali in postavljali temelje zdravemu razvoju slovenskega narodnega gospodarstva. Pozitivno gospodarsko delo bo najtesneje povežalo široke ljudske množice z našo narodno oblastjo in jim ulilo vero in zaupanje vanjo.

Ing. Stane Oswald

Pozdravljeni!

V glavnem Štabu naše vojske se sedaj nahaja tudi vojaško odposlanstvo Sovjetske Zveze. Tako kot smo pozdravljali predstavnike obeh zavezniških velesil, Anglije in Amerike, pozdravljamo sedaj z veliko radostjo v srcu predstavnike Rdeče armade na naših tleh. Mi smo v to armado in njeno veliko zmago verovali od začetka te vojne. Vedeli smo, da se bori tudi za našo rešitev in osvoboditev. Bila nam je s svojo čudežno hrabrostjo učiteljica v naši borbi z divjaštvom in nasiljem.

Ruska armada dela dolge in hitre korake!

